Ετος Ε'. | Ἐκδίδεται τῇ 1/13 καὶ 15/27 ἑκάστου μηνός. | Ἐν ΛΕΙΨΙΑι τῇ 1|13 Ἰουνίου 1885 | Τιμὴ ἐτησία προπληρωμένη εἰς χρυσόν. Φράγκ. 40. Μάρκ. 32. Ῥούβλ. 16. | Αρ. 99.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Τὸ φρούριον Κιάφα ἐν Σουλίῳ. — Ὁ ἐξ Ἑλλάδος μοναχὸς ἐν τῇ Λέσχῃ τῶν ξένων εἰς Πονηρούπολιν (συνέχεια.) — Ὁ Victor Hugo. — Ἁλιευτικὴ διασκέδασις ἐν Χικάγῳ τῆς Ἀμερικῆς. — Χριστιανοὶ μάρτυρες. — Ὁ Δύσμορφος. — Ἐν μέσῳ τῶν νεφῶν. Διήγημα (τέλος). — Ὁ Χριστοφόρος Πλαντῖνος. — Περιήγησις Παρισινῆς Κυρίας ἀνὰ τὴν Κασμίρην τῶν Ἰνδιῶν (συνέχεια). — Διάφορα. — Αἰνίγματα καὶ λύσεις.

ΕΙΚΟΝΕΣ.

Τὸ φρούριον Κιάφα ἐν Σουλίῳ. — Ὁ Victor Hugo. — Ἁλιευτικὴ διασκέδασις ἐν Χικάγῳ. — Χριστιανοὶ μάρτυρες. — Χορεύτριαι τῆς Κασμίρης. — Τὸ ὄρος Καρακορούμ παρὰ τὸ Σκάρδον.

ΤΟ ΦΡΟΥΡΙΟΝ ΚΙΑΦΑ ΕΝ ΣΟΥΛΙΩι.

ΤΟ ΦΡΟΥΡΙΟΝ ΚΙΑΦΑ ΕΝ ΣΟΥΛΙΩι.

Μετὰ εἰκόνος, ὅρα σελ. 33.)

"Ἐπὶ τῶν ὀρέων τοῦ Σουλίου σώζονται ἀπόγονοι ἀνδρῶν, ὁποίους ἡ Δωρὶς μήτηρ ἔτρεφεν· ἐκεῖ ἴσως σώζεται σπέρμα ἐκ τοῦ αἵματος τῶν Ἡρακλειδῶν." Βύρων.

ΟΠΟΙΑΣ ἀναμνήσεις ἀνακαλεῖ εἰς τὸν νοῦν ἡμῶν τὸ ὄνομα τοῦ Σουλίου! Ὁπόσα ἠδύνατό τις νὰ γράψῃ περὶ τῆς ἐνδόξου ταύτης χώρας καὶ τοῦ ἀνδρείου αὐτῆς λαοῦ! Ὁ μέγας τῆς Ἀγγλίας ποιητὴς Βύρων ἀντικρύζων τὰ ὄρη ἐκεῖνα τὰ ἀπότομα ἐποίησε στίχους ἀθανάτους· ὁ ἱστορικὸς Πουκεβῖλλος, περιγράφων τοὺς ὑπερανθρώπους ἀγῶνας τῶν Σουλιωτῶν κατὰ τοῦ Ἀλῆ πασᾶ τῶν Ἰωαννίνων συνέγραψε σελίδας ἀθανάτους· ὁ ἡμέτερος Περραιβός, ὃν δικαίως ὠνόμασαν τὸν Θουκυδίδην τοῦ Σουλίου, ἐν διηγήσει ἀφελεῖ καὶ ἐνθουσιώδει, ἐξέθηκεν ἡμῖν τὰ ἀνδραγαθήματα τῶν συμπατριωτῶν του. Ἕκαστος λίθος ἐν Σουλίῳ ὁμιλεῖ, ὡς λέγει ἐκφραστικώτατα ὁ Βύρων, ἕκαστος λόφος ὑπῆρξε μάρτυς πάλης μακρᾶς καὶ ἡρωϊκῆς. Δι' ἡμᾶς δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα ἔσονται εἰς ἀεὶ περιβεβλημένα διὰ αἴγλης ἀφθίτου. Τὸ Σοῦλι, τὸ Κοῦγγι, ἡ Κιάφα, ἡ Ἁγία Παρασκευή, τὸ Ζάλογγον — ταῦτα πάντα εἶναι ὀνόματα ἱερὰ δι' ἡμᾶς. Ἐν τῇ σήμερον παρατεθειμένῃ εἰκόνι παρίσταται τὸ μικρὸν φρούριον Κιάφα, τὸ φύσει ὀχυρὸν προπύργιον, τὸ ὁποῖον ἐπὶ μῆνας ὁλοκλήρους ὑπῆρξε τὸ ἄσυλον πλείστων ὅσων οἰκογενειῶν καὶ γενναίων πολεμιστῶν. Ἐντεῦθεν, ἀπὸ τῆς ὑψηλῆς ταύτης θέσεως, ἥτις κεῖται δισχιλίους πόδας ὑπεράνω τῆς μυστηριώδους ἐκείνης κοιλάδος, ἣν διαβρέχει ὁ Ἀχέρων, ἐντεῦθεν ὡς ἀπὸ σκοπιᾶς παρετήρουν οἱ Σουλιῶται τὴν εἰσβολὴν τῶν στρατῶν τοῦ ἐχθροῦ των· ἐντεῦθεν ἀπῆλθον πρὸς τὴν Ἁγίαν Παρασκευήν, ἔνθα ἔληξε τὸ σουλιωτικὸν δρᾶμα, διὰ τῆς ἐκρήξεως τῆς πυριταποθήκης, ἣν ἀνέφλεξεν ἡ γενναία χεὶρ τοῦ ἀκάμπτου μοναχοῦ Σαμουήλ!

Ο ΕΞ ΕΛΛΑΔΟΣ ΜΟΝΑΧΟΣ
ΕΝ ΤΗι ΛΕΣΧΗι ΤΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΙΣ ΠΟΝΗΡΟΥΠΟΛΙΝ.

Διήγημα ὑπὸ Α. Δαλλαπόρτα.

(Συνέχεια καὶ τέλος.)

Ο πατὴρ Ὑάκινθος ἢ ἄλλος τις ἐκ τῶν Παλαιοκαθολικῶν, κατὰ καλὴν τοῦ Ἰησουΐτου τύχην, δὲν εὑρέθη τότε ἐκεῖ· εὑρέθη ὅμως διαμαρτυρόμενός τις, Ἱεραπόστολος ἐξ Ἀμερικῆς, ὅστις στραφεὶς εἶπεν ὠχριῶν εἰς τὸν ὀργίλον Ἰησουΐτην·

— Πῶς... Θέλεις λοιπὸν νὰ περιορίσῃς τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους εἰς τὸν σκοτεινὸν καὶ καθημαγμένον ἐκεῖνον κύκλον τῆς θεοκρατικῆς καὶ εἰδωλολατρικῆς συγχρόνως Ἐκκλησίας τῆς Ῥώμης; Μάθε ὅτι ἡ σωτηρία ἔσεται ἐφικτὴ εἰς ἐκείνους μόνον ἐκ τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες συμφώνως μὲ τὸ ἱερὸν εὐαγγέλιον λατρεύουσι τὸν Θεὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ ἀλάνθαστον τοῦ Ποντίφηκος παραπέμπω τὸ Ἰησουητικὸν τάγμα εἰς τὰς συνόδους τῶν Παλαιοκαθολικῶν ὡς καὶ εἰς τὸν ἀείμνηστον Βίκτωρα Ἐμμανουήλ, ὅσον ἀφορᾷ τὴν κοσμικὴν αὐτοῦ καὶ τῶν ἐπισκόπων αὐτοῦ ἐξουσίαν.

Ὑπάλληλος δέ τις τοῦ τελωνείου Ὀθωμανός, ὅστις ἐρρόφα τὴν καπνοσύριγγα ἐν ἀπαθείᾳ κατ' ἀρχὰς ἀκροώμενος, ἔχασε τὴν ὑπομονὴν ἐπὶ τέλους καὶ εἶπεν·

— Αἴ... κάτι σεῖς αὐτοῦ περιορίζετε τὸν Θεὸν ἐντὸς τῶν τειχῶν τῶν Ἐκκλησιῶν σας;... Καὶ ὅμως ὅλος ὁ κόσμος ἠξεύρει ὅτι ὁ νόμος τοῦ Ἰησοῦ κατηργήθη, ἀφ' οὗ ἦλθεν εἰς τὴν γῆν ὁ Μωάμεθ. Ἡ χριστιανικὴ θρησκεία δὲν ὑπάρχει ἢ εἴς τινα μόνον κράτη· ἐπὶ τῶν ἐρειπίων καὶ τῶν σχισμάτων αὐτῆς ἀνιδρύθη ἡ μωαμεθανικὴ εἰς τὰ ὡραιότερα μέρη τοῦ κόσμου, εἰσαχθεῖσα καὶ εἰς αὐτὸ ἀκόμη τὸ Σινικὸν κράτος, τὴν παναρχαίαν κοιτίδα τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν. Εἶπες σὺ εἰς τὸν Ἰουδαῖον ὅτι ἐν τῇ διασπορᾷ τῆς φυλῆς αὐτοῦ θὰ ἠδύνατο ν' ἀνεύρῃ τὴν τοῦ Θεοῦ ἐγκατάληψιν. Ἀλλὰ πῶς λοιπὸν εἰς τὰς τόσας τῶν Ὀθωμανῶν νίκας καὶ εἰς τὰ τόσα αἵματα ὅσα καὶ αὐτοὶ οἱ ἄπιστοι ὑπὲρ τῶν Ὀθωμανῶν ἡμῶν ἔχυσαν, πῶς δὲν ἀναγνωρίζεις τὴν θείαν τοῦ Προφήτου ἀποστολήν;... Μάθετε ὅλοι ἐδῶ παρ' ἐμοῦ ὅτι σωτηρία δὲν ὑπάρχει εἰς τοὺς ἀπίστους· ὅτι δὲ καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ τοῦ Ἀαλῆ ὀπαδοὶ εἶναι ἄπιστοι. Ὅτι δὲ ἡ σωτηρία ἐφικτὴ εἶναι μόνον εἰς τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ Μωάμεθ καὶ τοῦ Ὀμάρ.

Ἀλλ' ἐν τούτοις μεγάλη ἠγείρετο ἡ φιλονεικία καὶ πολὺς ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Λέσχης ὁ θόρυβος, ὅπου ἦσαν συνηγμένοι Χριστιανοὶ ἐξ Ἀβυσσινίας, Λάμαι ἐκ Αἰγύπτου καί τινες Πυρολάτραι, ἰσχυριζομένου ἑκάστου ὅτι ἡ μόνη ἀληθὴς θρησκεία ὑπῆρχεν εἰς τὴν πατρίδα καὶ εἰς τὸ ἔθνος του καὶ τὴν ἐκκλησίαν του.

Ἦτο δὲ μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ λόγιος ἐκ τοῦ Σινικοῦ κράτους, ὀπαδὸς τοῦ Κομφουκίου, ὅστις περιηγεῖτο τὸν κόσμον χάριν μαθήσεως. Ἐκάθητο δὲ εἰς γωνίαν τινα τῆς αἰθούσης, πίνων τὸ τέϊον, ἀκροώμενος καὶ οὐδόλως ὁμιλῶν. Ὁ ὑπάλληλος τοῦ τελωνείου στραφεὶς πρὸς αὐτὸν εἶπεν·

— Ἄνθρωπε, ὅστις σιωπᾷς ἐν ᾧ ὅλοι οἱ ἄλλοι διερράγησαν εἰς φιλονεικίας, δὲν θὰ ἀγνοεῖς ὅτι καὶ ἄλλα θρησκεύματα ἐκτὸς τοῦ μωαμεθανικοῦ εἰσήχθησαν πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων εἰς τὴν πατρίδα σου. Ἔμποροι ἐλθόντες ἐκεῖθεν μὲ διεβεβαίωσαν πρό τινων ἡμερῶν ὅτι ἐξ ὅλων ἐκείνων τῶν θρησκευμάτων τὸ μωαμεθανικὸν ἦτο ὡσαύτως καὶ ἐκεῖ τὸ ἡγεμονεῦον. Ὁμίλησον, καλὲ ἄνθρωπε, εἰπὲ τὴν ἀλήθειαν ὡς καὶ οἱ συμπατριῶταί σου, τοὺς ὁποίους καὶ διευκόλυνα εἰς τὸ τελωνεῖον μάλιστα διὰ τοῦτο... Εἰπέ, τί φρονεῖς περὶ Θεοῦ καὶ περὶ τῆς θρησκείας τοῦ προφήτου του.

Μεγάλη τότε ἐγένετο σιωπὴ καὶ ὁ τοῦ Κομφουκίου ὀπαδὸς διὰ φωνῆς σοβαρᾶς ἐν ταὐτῷ καὶ γλυκείας·

— Κύριοι, εἶπεν, ἐπειδή μοι τὸ ἐπιτρέπετε θὰ τὸ εἴπω ἐλευθέρως. Εἶναι τὸ ἐγωϊστικόν, τὸ κενόδοξον πνεῦμα, τὸ ὁποῖον ἐμποδίζει νὰ ὁμονοῶσιν οἱ ἄνθρωποι. Ὁ ἐγωϊσμὸς εἶναι ὁ Ἑωσφόρος, εἶναι ἡ φαγέδαινα τῆς ψυχῆς· ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὅστις ἕρπει εἰς τὴν καρδίαν, ἐξαπατῶν τὴν συνείδησιν εἰς τρόπον, ὥστε ἕκαστος ἐν τῷ ἀλαζονικῷ αὐτοῦ τύφῳ πιστεύει ὅτι ὁ Θεὸς ὑπάρχει εἰς τὴν ἐκκλησίαν του μόνον καὶ εἰς τὸ ἔθνος του περικλείων οὕτω ἐντὸς τῶν τειχῶν τοῦ ναοῦ του Ἐκεῖνον, ὃν ὁ χῶρος ὁ ἄπειρος δὲν χωρεῖ. Εἶναι δὲ τὸ ἐγωϊστικόν, ὡσαύτως, τὸ κενόδοξον πνεῦμα, ὅπερ ὠθεῖ εἰς τὴν ἀθεΐαν, ταυτὸν εἰπεῖν, εἰς τὴν παραφροσύνην. Ὅτε ἀνεχώρησα ἐκ τοῦ Σινικοῦ κράτους ἐπεβιβάσθην εἰς πλοῖον ἀγγλικόν. Προσωρμίσθημεν, ὡς ἐκ τῆς κακοκαιρίας, εἴς τινα νῆσον ὅπου τὴν ἐπιοῦσαν τινὲς του πληρώματος ἀπεβιβάσθησαν εἰς τὴν παραλίαν. Ἀπεβιβάσθην τότε καὶ ἐγὼ καὶ ἐκαθήσαμεν ὅλοι ἐκεῖ ὑπὸ τὰς δενδροστοιχίας. Ἦσαν ἄνθρωποι συνηγμένοι εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο διαφόρων ἐθνῶν· ἦλθε δὲ μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ τυφλός, ὅστις ἦτο ἐκ τῶν σοφῶν, ὡς ἔλεγον, τοῦ τόπου ἐκείνου καὶ ὅστις εἶχεν ἀπολέσει τὴν ὅρασιν ἐρευνῶν ἀδιαλείπτως τὸν ἥλιον. Εἶχεν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος τὴν μωρὰν ἀλαζονείαν νὰ πιστεύῃ ὅτι θὰ ἠδύνατο νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὴν οὐσίαν τοῦ φωτός, ὅπως ἰδιοποιηθῇ τοιουτοτρόπως αὐτό, περικλείσῃ δὲ εἰς φιάλην πρὸς χρῆσιν αὐτοῦ καὶ τῶν ὁμοίων του· ἀφ' οὗ δὲ ὅλα πρὸς τοῦτο τὰ μέσα ἐξήντλησεν ἔλεγεν εἰς τοὺς ἐρωτῶντας αὐτόν· "Τὸ φῶς τοῦ ἡλίου δὲν εἶναι ῥευστόν, διότι δὲν κινεῖται διὰ τοῦ ἀνέμου, ὡς κινεῖται τὸ ὕδωρ· δὲν εἶναι ὁρατόν· δὲν εἶναι ὕλη διότι δὲν ψαύεται· ἄρα... ἄρα δὲν ὑπάρχει!" Ἀλλ' ἐρευνῶν ἀδιαλείπτως τὸν ἥλιον ἀπώλεσεν ἐπὶ τέλους τὴν ὅρασιν καί, ὅπερ τὸ χείριστον, καὶ τὸ λογικόν, διότι τῷ ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἦτο ἡ ὅρασις αὐτοῦ, ἀλλ' ὁ ἥλιος ὅστις δὲν ὑπῆρχε πλέον.

Οὕτως ὡμίλησεν ὁ τοῦ Κομφουκίου ὀπαδός· ἐτηρήθη δὲ βαθεῖα ἡ σιωπὴ εἰς τὴν αἴθουσαν ἐπὶ πολλὴν ὥραν μέχρις οὗ ἀνὴρ σεβάσμιος, φέρων τὸ μοναχικὸν σχῆμα, ὅστις ἐφαίνετο Ἕλλην, ἔλαβε τὸν λόγον καὶ εἶπεν·

— Ὁ προλαλήσας ἀνέφερε πολλὰς ἀληθείας· ἀλλ' ὁ σοφὸς φρονῶ, ὁ ἐν τῇ ἐρεύνῃ τοῦ φωτὸς τυφλωθεὶς καὶ παραφρονήσας, ἐξεπλήρωσε τὸ καθῆκόν του· διότι ἕκαστος ἔχει καθῆκον ὡς καὶ δικαίωμα ν' ἀφιεροῖ ἑαυτὸν εἰς τὴν ἔρευναν, ὅπως ξέων οὕτω τὸν φλοιὸν τοῦ μυστηρίου ἐκθρονίζῃ μὲν τὸν συμβολισμόν, ὑποκλέπτῃ δὲ τὴν ἀλήθειαν πρὸς ἰδίαν ἑαυτοῦ καὶ τῶν ὁμοίων του χρῆσιν, ἀναπτυσσομένης οὕτω καὶ προαγομένης τῆς κοινωνίας. Ὅλα τὰ ἀγαθά, τὰ ὁποῖα σήμερον ἀπολαύομεν, μὴ δὲν τὰ ὀφείλωμεν εἰς τὴν ἔρευναν; Ὁ Παῦλος, ὅστις ἦτο ὁ ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν, εἶπεν εἰς ἡμᾶς καὶ τὰ βάθη τοῦ Θεοῦ ἐλευθέρως νὰ ἐρευνῶμεν, διότι καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ἡ τοῦ ἀληθοῦς ἔρευνα θυσιάζει τὸ ἄτομον, ἀλλ' ἀνυψοῖ καὶ ἰδανικεύει τὴν ἀνθρώπινον κοινωνίαν, ἀναπτύσσουσα καὶ προάγουσα αὐτὴν ὑλικῶς καὶ πνευματικῶς. Καὶ πῶς δὲ ἄλλως θὰ ἦτο ποτὲ δυνατὸν νὰ σωθῶσι τὰ ἔθνη ἀπὸ τῶν δεινῶν, ἅτινα παράγει τὸ ψεῦδος; Ἀλλ' ἡ ἔρευνα θὰ ἐγέννα τὸν δισταγμόν. Καὶ νομίζετε λοιπὸν τὸν δισταγμὸν ἐπιζήμιον; Ἀλλ' εἶναι ἐν αὐτῇ τῇ φύσει τοῦ πνεύματος τὸ διστάζειν. Εἶναι ἡ ἠώς, οὕτως εἰπεῖν, ἡ ἀνατολὴ τοῦ φωτός, διὸ καὶ οἱ φιλόσοφοι λέγουσιν· ὁ δισταγμὸς εἶναι πρόοδος. Ἐν ὅσῳ ἡ συνείδησις δὲν διστάζει, διατελεῖ τὸ πνεῦμα εἰς ἠρεμίαν καὶ ἀκινησίαν, ἐπαναπαύεται. Ἐξεγείρεται καὶ ἀναστατοῦται, διψῶσα ἀλήθειαν, ἅμα ἐν τῇ συνειδήσει εἰσδύσῃ ὁ δισταγμός. Καὶ ταλαντεύεται πρὸς καιρόν· μετ' ὀλίγον ὅμως τὸ φῶς ἐπλεόνασε καὶ ὁ δισταγμὸς μὲν ἀπέδρα, ἡ ἀλήθεια δ' ἐθριάμβευσεν. Ἄφησα πάντοτε εἰς τὴν μελέτην τὸ πνεῦμα ἀπηλλαγμένον ἀπὸ πάσης προκαταλήψεως. Ἐκ τῆς τοιαύτης δὲ μελέτης ἠρύσθην τὴν ἀρχήν, ὅτι ἕκαστος καὶ δικαιοῦται καὶ ὀφείλει ν' ἀφιεροῖ ἑαυτὸν εἰς τὴν ἔρευναν. Οὕτω μόνον οὐδὲν ὑπάρξει κρυπτόν, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται· οὕτως ὁ παράκλητος, τὸ πνεῦμα τῆς Ἀληθείας, διδάξει ἡμᾶς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν· οὕτως ἡ πίστις γενήσεται γνῶσις καὶ ἡ Ἀλήθεια ἀπελευθερώσει ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. Ἠρύσθην δὲ τὴν ἀρχὴν ὅτι διὰ τῆς ἐρεύνης ἀφίχθημεν εἰς τὴν σύλληψιν τῆς ἀπείρου δυνάμεως καὶ σοφίας καὶ ἀγαθότητος, τῆς διανεμομένης καὶ μηδόλως δαπανωμένης, ὅτι διὰ τῆς ἐρεύνης ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀπεκαλύφθη εἰς ἑαυτὸν ἐμβατεύσας εἰς τὴν φύσιν καὶ τὸν προορισμὸν αὐτοῦ· ὅτι διὰ τῆς ἐρεύνης καὶ ἐν μαρτυρίοις καὶ θυσίαις ἀνέκαθεν ὑπέκλεψε τὸ πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, διαδόσας τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν εἰς τὸν κόσμον· ὅτι διὰ τῆς ἐρεύνης ὁ Λόγος, ἐλθόντος τοῦ χρόνου τὸ πλήρωμα ἐγένετο σάρξ, σὰρξ ζωηφόρος καὶ κοσμοσώτειρα ἐπὶ τοῦ σταυροῦ καὶ ἐν μαρτυρίοις καὶ αὖθις φωτοβολήσασα. Ζῶμεν εἰς χρόνους σήμερον πονηρούς. Τίς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ ἐλευθερώσει ἡμᾶς; Ἡ Ἀλήθεια καὶ μόνον ἡ Ἀλήθεια. Ἀλλ' ἡ ἀλήθεια διὰ τῆς ἐρεύνης μόνον ἀποκαλύπτεται· ὥστε (ὁ ἐξ Ἑλλάδος μοναχὸς ἀνεφώνησεν) ἂς ἀναζητήσωμεν τὴν ἀλήθειαν, καὶ τὰ βάθη αὐτὰ τοῦ Θεοῦ ἐλευθέρως ἀνερευνῶντες. Θὰ κατορθωθῇ οὕτω νὰ ἐκλείψωσιν ἐπὶ τέλους αἱ ἔριδες καὶ τὰ ἀποτρόπαια μίση, ἅτινα διαιροῦσι καὶ ἐξασθενοῦσι τὰ ἔθνη καὶ τοὺς λαούς. Θὰ κατορθωθῇ νὰ στειρεύσωσιν αἱ δηλητηριώδεις πηγαί, ἀπὸ τῶν ὁποίων ἐκρέουσιν ἅπασαι αἱ τῶν λαῶν ἀθλιότητες.

Στραφεὶς δὲ ἰδίᾳ ὁ ἐξ Ἑλλάδος μοναχὸς πρὸς τὸν Ὀθωμανὸν ἐπρόσθεσεν·

— Εἶναι ἀναμέσον ἡμῶν, δὲν εἶναι εἰς τὸ παρελθὸν ὁ Παράκλητος, ὃν ὁ Ἰησοῦς ἐπροφήτευσεν· ὅπου δύο καὶ τρεῖς, ἐκεῖ εἶναι πάντοτε! εἶναι πνεῦμα δὲ καὶ καλεῖται πνεῦμα τῆς ἀληθείας. Ἐπειδὴ οὐδεμία θρησκεία εἶναι ἀπολύτως ψευδής, φέρει ἄρα ἑκάστη μεθ' ἑαυτῆς καὶ ἀκτῖνα τοῦ Παρακλήτου, ἐν ᾗ διαφαίνεταί πως ἡ Ἀλήθεια. Ὑπὸ τὴν τοιαύτην ἔποψιν μόνον δύναται ὁ Μωάμεθ νὰ ἦναι παράκλητος, ὡς καὶ ὁ Μωϋσῆς καὶ ὁ Βούδας, ἢ καὶ ἐγὼ νῦν αὐτός, ἐὰν λέγω ἀλήθειαν. Ἀλλ' ὁ παράκλητος, ὅστις πᾶσαν διδάξει ἡμῖν τὴν ἀλήθειαν, εἶναι πνεῦμα ἀπόλυτον, οὗ τὸ ἄπειρον φῶς βαθμιαίως καὶ προοδευτικῶς φανεροῦται εἰς τὸν ἐν καθαρᾷ τῇ συνειδήσει ἀνερευνῶντα τὰ ἀνεξιχνίαστα βάθη του, ἀπὸ τῶν ὁποίων Τριὰς ἐν Μονάδι, ἡ ἄπειρος δύναμις καὶ σοφία καὶ ἀγαθότης, ἱλαρῶς ἀκτινοβολοῦσα, συντηρεῖ καὶ ζωοποιεῖ καὶ ἰδανικεύει τὸ σύμπαν, εἰς τοῦ χρόνου καὶ χώρου τὸ ἄπειρον λογοποιοῦσα καὶ ἀποθεοῦσα αὐτό, κατ' εἰκόνα αὐτῆς καὶ ὁμοίωσιν. Διαιρεῖ καὶ ἐξαγριοῖ ἡμᾶς ἤδη μόνον τὸ ψεῦδος, τὸ ψεῦδος, τὸ ὑποδουλῶσαν ἡμᾶς ψυχῇ τε καὶ σώματι. Τίς θὰ ἦτο ποτὲ δυνατὸν νὰ σώσῃ ἡμᾶς ἀπὸ τῶν δεινῶν, ἅτινα παράγει τὸ ψεῦδος; Ἡ Ἀλήθεια. Ἡ ἀλήθειά ἐστιν ὁ σωτήρ· διὸ καὶ ὁ Σωτὴρ ἡμῶν εἶπεν· "Ἐγώ εἰμι ἡ Ἀλήθεια", καὶ "γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς" (Ἰωαν. Η'. 32). Μὴ ζητήσωμεν ὅμως τὴν ἀλήθειαν εἰς μόνον τὸ παρελθόν, ὡς ἡ γυνὴ τοῦ Λώτ, ἡ εἰς τὰ ὀπίσω στραφεῖσα ἀπολιθωθήσεται. Ὁ ὑπὸ τοῦ πνεύματος τῆς ἀληθείας ἐμφορούμενος ἔχει πάντοτε τὸ ὄμμα ἐστραμμένον πρὸς τὰ ἐμπρός. Εἰς τὰ ἐμπρός, ἐκεῖ εἰς τὰ βάθη τοῦ μέλλοντος, εἰς τὴν ἄβυσσον τοῦ μυστηρίου, εἰς τὸ ἄπειρον, εἰς τὸ ἰδεῶδες τῆς φύσεως, ἔνθα αἱ πηγαὶ εἰσὶ καὶ ἁγναὶ καὶ ἀκένωτοι, ἔνθα προσδοκᾷ τις τὸ τέλειον, ἐκεῖ ἂς ἀναζητήσωμεν τὴν ἀλήθειαν. Μὴ περιφρονήσωμεν ὅμως διὰ τοῦτο καὶ τὸ παρελθόν. Τὸ παρελθὸν εἶναι καὶ ἔσεται πάντοτε σεβαστόν, διότι δι' αὐτοῦ καὶ μόνου διατρεφόμεθα· δι' αὐτοῦ καὶ μόνου ἀριθμούμεθα ἐν τοῖς ζῶσιν. Ἐν τῇ τοιαύτῃ δὲ τότε ἐρεύνῃ ἀνευρίσκομεν κοινὸν τὸν πατέρα ἡμῶν τὸν ἐν τοῖς Οὐρανοῖς, καὶ ἀναγνωριζόμεθα καὶ ἀνταλλάσσομεν τὸν ἀδελφικὸν ἀσπασμόν, καὶ ἐπικαλούμεθα τὸ ἔλεος Αὐτοῦ ἐπὶ ἐκείνων, οἵτινες μᾶς εἶχον ἀποπλανήσει εἰς τὴν σφαγήν, εἰς τὴν ἀδελφοκτονίαν. Τῷ ὄντι, ὁ ἄνθρωπος, ἐξ οὗ τὸ πνευματικὸν ἀπορρέει φῶς, δι' ἀνατροφῆς ὑγιοῦς δύναται ἐπ' ἄπειρον ν' ἀναπτυχθῇ, νὰ μορφωθῇ ἠθικῶς εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐκλείψωσιν ἀπὸ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ αἱ ὀλέθριαι τοῦ φανατισμοῦ καὶ τοῦ μίσους κηλῖδες, αἱ ἐπισκοτίζουσαι τὴν διάνοιαν καὶ ἀποκτηνοῦσαι καὶ ἀποθηριοῦσαι τὸ αἴσθημα τῶν λαῶν.

Ἐβασίλευσε πάντοτε τὸ κακὸν ἐκεῖ ὅπου καθυστέρησεν ἡ ἀλήθεια· ἐκεῖ ὅπου δὲν εἰσέδυσε τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν. Ἐφ' ὅσον τὸ σκότος τῆς ἀμαθείας ὑφίσταται, οἱ δεσπόται δύνανται πρὸς τοῖς ἄλλοις νὰ διαστρέφωσι τὴν συνείδησιν τῶν λαῶν συμφώνως πρὸς τὰς αὐθαιρέτους θελήσεις των, καθαγιάζοντες τὸ ψεῦδος ὡς ἀλήθειαν ἱεράν, πρὸς κραταίωσιν τῆς ἰσχύος των. Εἶναι μόνον σκιὰ συνειδήσεως ἡ συνείδησις χωρὶς τοῦ φωτός· σκιὰ περιπλανωμένη εἰς φοβερὰ καὶ ἀποτρόπαια σκότη, συγχέουσα τὴν ἀρετὴν μὲ τὸ ἔγκλημα καὶ ἐκλαμβάνουσα τὸ ἔγκλημα αὐτὸ ἀρετήν. Εἶναι λυπηρόν, λυπηρότατον τὸ θέαμα τῶν λαῶν ἐν ταῖς ἀνατολικαῖς ταύταις χώραις· λαῶν, τῶν νοημονεστάτων καὶ εὐφυεστάτων τῆς οἰκουμένης, περιπλανωμένων εἰς τὰ σκότη, ἀλληλοσφαζομένων, κατεχομένων ὑπὸ μυρίων ἀκαθάρτων πνευμάτων, ὑπὸ μυρίων δαιμόνων, ἕρμαιον τῶν ἀγριωτέρων παθῶν, τῶν εἰδεχθεστέρων προλήψεων. Τὸ νὰ μορφωθῶσιν αἱ συνειδήσεις τῶν λαῶν τῆς Ἀνατολῆς ὑγιῶς, εἰς τρόπον ὥστε ν' ἀνυψωθῇ τὸ ἠθικὸν αὐτῶν αἴσθημα εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ ἀληθοῦς, τοῦτο ὤφειλε, πρὸ παντὸς ἄλλου, νὰ ἦναι τὸ μέλημα ἀρχομένων τε καὶ ἀρχόντων. Αἱ ἰδέαι τοῦ ἀληθοῦς, ὡς ἀκτῖνες φωτὸς εἰσερχόμεναι ἄνωθεν, θὰ διέλυον τὴν ἀρχὴν τῆς πνευματικῆς, τῆς ἠθικῆς, τῆς θρησκευτικῆς, τῆς κοινωνικῆς ἀτμοσφαίρας· οὕτω δὲ μόνον θὰ ἦτο δυνατὸν ἐκ τοῦ ἀνατολικοῦ χάους νὰ παραχθῇ ἡ δημιουργία, καὶ ἡ Πονηρούπολις ν' ἀποβῇ Ἀγαθούπολις. Αἱ φυλαὶ θ' ἀνεδεικνύοντο ἀδελφαί, τὰ ἤθη των θὰ συνεχωνεύοντο, καὶ θὰ διεπλάττετο τὸ ἀνατολικὸν κράτος ἑνιαῖον καὶ αἰωνόβιον, μίαν φέρον σάρκα, μίαν ψυχήν. Θὰ εἰσέδυεν ἡ ἀρχὴ τῆς ἐρεύνης εἰς τὰς ψυχάς, διὰ τῆς ἐρεύνης δὲ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν καὶ θὰ ἐξηγείρετο ἡ συνείδησις τῶν λαῶν ἀπὸ τοῦ πολυχρονίου ληθάργου, ὑποβαλλομένη εἰς τὸν νόμον τῆς φύσεως, ὅστις αἰωνίως προάγει τὸ ἀνθρώπινον γένος μηδενίζων τοὺς κακούργους καὶ τὰ ἐγκλήματα. Ἀρχαί τινες ἠθικαὶ καὶ καθόλου, ἐξ αὐτῆς ἀμέσως τῆς φύσεως ἀπορρέουσαι, θὰ ἔσωζον, εἰσδύουσαι εἰς τὰ μύχια τῆς καρδίας, τοὺς λαοὺς τῆς Ἀνατολῆς ἀπὸ τὰς φρικώδεις τοῦ φανατισμοῦ καὶ τοῦ μίσους καταστροφάς, ἀπὸ τὰ δεινὰ τὰ ὁποῖα παράγει τὸ ψεῦδος.

Διὰ τῶν ἀξιωμάτων τῆς ἠθικῆς θὰ ἀπεξεδύετο, τῷ ὄντι, βαθμηδὸν ἕκαστος τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον καὶ θὰ ἐνεδύετο τὸν νέον, τὸν ἀνεπτυγμένον, τὸν ἠθικόν, τὸν ἔχοντα τὴν συνείδησιν καθαρὰν καὶ πεφωτισμένην· ἐφ' ὅσον διαφωτιζομένη δὲ ἡ συνείδησις θὰ ἐκαθαρίζετο ἀπὸ τῶν κηλίδων τοῦ ψεύδους, ἐπὶ τοσοῦτον θὰ ἀφωπλίζοντο, θὰ συνεφιλιοῦντο, θὰ συνεχωνεύοντο οἱ λαοί, ἐπὶ τοσοῦτον οἱ ἀδελφοὶ θὰ ἀνεγνωρίζοντο καὶ τὸ περιλάλητον ἀνατολικὸν ζήτημα ἀνεπαισθήτως, ἄνευ χύσεως αἵματος καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ θὰ ἐλύετο.

Ὁ χάρτης τῶν Ἐλευθεριῶν εἶναι ἄγραφος χάρτης, ἐνόσῳ ὁ τῆς συνειδήσεως εἶναι σκοτεινὸς καὶ κηλιδωμένος. Τὸ νὰ ἱδρύσῃ δὲ τὴν ἐλευθερίαν ἐπὶ τοῦ κράτους τῆς ἠθικῆς εἶναι ὡς τὸ νὰ ἱδρύσῃ τις τὸ κράτος τῆς Ἀληθείας, ὅπερ ἔσεται αἰωνόβιον. Δὲν ἀπαντᾷ που ἔθνος πεφωτισμένον καὶ ἠθικὸν παρακμάσαν. Τὰ ἔθνη ἤκμασαν καὶ παρήκμασαν ἐφ' ὅσον προσήγγισαν ἢ ἀπεμακρύνθησαν τοῦ πνευματικοῦ, τοῦ ἠθικοῦ αὐτοῦ κράτους. Ὁ βίος των εἶναι αἰώνιος ὅταν ὁ κῶδηξ τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῶν ἦναι σύμφωνος μὲ τῆς ἠθικῆς τὸν αἰώνιον κώδηκα, ὅστις ἐξ αὐτῆς ἀπορρέων τῆς πνευματικῆς τοῦ πνεύματος, οὗ ἡ οὐσία ἐστὶν ἡ ἀλήθεια, ἡ ἀλήθεια ὅλων τῶν κλιμάτων, ὅλων τῶν ἐποχῶν. Τὸ νέον τῆς Ἀνατολῆς κοινωνικὸν σύμβολον, τὸ σύμβολον τῆς ἰσότητος, τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἑνότητος, ὅπερ ἐνεγράφη μόνον εἰς τὸν χάρτην τῶν ἐλευθεριῶν, θὰ ἐνεργοποιεῖτο· καὶ ἐκ τῆς ἀγάπης ἕκαστος πρὸς τὴν φυλὴν αὐτοῦ καὶ τὸ γένος θὰ μετέβαινεν εἰς τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν πατρίδα, καὶ θὰ ὡδηγεῖτο ἕκαστος εἰς τὰς τρίβους τῆς ἀληθείας. Ἡ φύσις δὲν ἐγέννησε Μωαμεθανοὺς ἢ Χριστιανοὺς ἢ Ἰσραηλίτας, ὡς δὲν ἐγέννησε Βραχμάνας οὐδὲ Παρίας· ἐγέννησε μόνον ἀνθρώπους, εἶπε δὲ εἰς τὰ μύχια τῆς καρδίας αὐτῶν· "Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους." Ἀποτροπιάζεται διὰ τοῦτο τὸ αἷμα ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, ἥτις τείνει εἰς τὴν ἀγάπην καὶ εἰς τὴν ἑνότητα. Εἶναι οὗτος νόμος τῆς πνευματικῆς τοῦ ἀνθρώπου φύσεως, ὅστις θὰ ἐκμηδενίσῃ ἐπὶ τέλους τὰ μίση, θὰ ἐξαλείψῃ τὸν πόλεμον. Εἰς τὰ διδακτήρια, ἐκεῖ αἱ ἁπαλαὶ τῶν τέκνων ἡμῶν καρδίαι ἂς διαπλασθῶσιν· ἐκεῖ ἂς μαλαχθῶσι τὰ ἤθη· ἐκεῖ ἂς μορφωθῶσιν ἐξ ὁλοκλήρου τῆς νέας γενεᾶς αἱ ψυχαί. Ὢ! ἂς ἦτο δυνατὸν ἀπὸ τῆς κοιτίδος ἡ νέα τῶν λαῶν τῆς Ἀνατολῆς γενεὰ νὰ διαπαιδαγωγηθῇ ὡς εἷς μόνος ἄνθρωπος εἰς τῆς ἠθικῆς τὰ σωτηριώδη διδάγματα! Εἶναι τοῦτο ἀνέφικτον; Πρόκειται τὰ τέκνα ἡμῶν νὰ μάθωσι ν' ἀγαπῶσιν, οὐχὶ νὰ φονεύωσιν ἄλληλα. Προσβάλλει τοῦτο πίστιν τινὰ ἢ κυβέρνησιν; Ἕκαστος λαὸς ἂς συναισθανθῇ ὅτι ὑπὲρ τῆς κοινῆς σωτηρίας ὀφείλει εἰς τὸν βωμὸν τῆς ἀληθείας νὰ θυσιάσῃ, ἂν ἦναι τοῦτο θυσία, τὸν φανατισμόν, τὰς ἀντιπαθείας, τὰ μίση, τὸν ἐγωϊσμόν, τὸ κενόδοξον πνεῦμα. Εἶναι ἄλλως τε τῆς ἠθικῆς τὰ διδάγματα ἀλήθειαι ἔμφυτοι· ἀλήθειαι ἐκ τῆς φύσεως αὐτῆς ἀπορρέουσαι· ἀλήθειαι, ἃς ὑπαγορεύει ἀνεξάρτητος μαρτυρία, ἡ μαρτυρία τῆς συνειδήσεως. Ἐν ᾧ γηράσκουσι συγγραφεῖς καὶ συγγράμματα, τὰ διδάγματα αὐτῆς εἶναι ἀγήρω, εἶναι ἀθάνατα, ἀμετάβλητα, αἰώνια, ὡς οἱ νόμοι τῆς φύσεως. Ἀνευρίσκει δὲ ἕκαστος δι' αὐτῶν παντοδύναμον, πάνσοφον καὶ πανάγαθον τὸν Πατέρα ἡμῶν τὸν ἐν τοῖς Οὐρανοῖς, καὶ ὁ Ῥαβῖνος τῶν Ἰσραηλιτῶν, καὶ ὁ μολλᾶς τῶν Ὀθωμανῶν, καὶ ὁ ἱερεὺς τῶν Χριστιανῶν, πᾶσα φυλὴ καὶ πᾶν γένος· καὶ ἀνευρίσκει ἕκαστος τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἰσότητα, τὴν εἰρηνικὴν ἀδελφότητα, τὴν ἐλευθερίαν!

Εἰς τοὺς τελευταίους τούτους λόγους οἱ ἀκροαταὶ ἐπευφήμησαν λίαν συγκεκινημένοι, ὁ τοῦ Κομφουκίου δὲ ὀπαδὸς μετὰ σεβασμοῦ πλησιάσας ἠσπάσατο ἐκ καρδίας τὸν μοναχόν. Ὅλοι ἐκεῖ ἀνεγνώρισαν τῶν λόγων του τὴν ἀλήθειαν· ὅλοι ἐκτὸς ἑνός. Ἦτο δὲ οὗτος ὁ Ἰησουΐτης. Ἕκαστος δὲ διαλυθείσης τῆς ὁμηγύρεως, ἀπεχώρισε τῆς Λέσχης φέρων ζωηρὰς τὰς ἐντυπώσεις τῶν ἀληθειῶν, ὅσας ἤκουσε, καὶ τὴν ἀπόφασιν νὰ ἀπεκδυθῇ μὲν κατὰ τὸ δυνατὸν αὐτὸς τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, νὰ σώσῃ δὲ τὰ τέκνα αὐτοῦ ἐκ τοῦ ψεύδους διὰ ὑγιοῦς ἀνατροφῆς.

Γώρνεα-Ὀρεχοβίτσα Βουλγαρίας.

Ο VICTOR HUGO.

Βιογραφική μελέτη.

(Μετὰ εἰκόνος, ὅρα σελ. 37.)

ΠΛΗΡΗΣ ἡμερῶν καὶ περιβεβλημένος τὴν αἴγλην τῆς ἀθανασίας ἀπέθανε πρὸ μικροῦ ἐν Παρισίοις ὁ ὕπατος τῶν ποιητῶν τῶν νεωτέρων χρόνων, ὁ Βίκτωρ Hugo, οὗ ὁποίου τὰ ἔργα ἔσονται διὰ παντὸς ἓν τῶν λαμπροτέρων δειγμάτων τῆς ἀνθρωπίνης μεγαλοφυΐας. Ὁ ἐνεστὼς αἰὼν ἀνέδειξε καὶ στρατάρχας μεγάλους καὶ πολιτικοὺς δεινούς· ὁ ἐσχάτως ὅμως ἀποθανὼν ποιητὴς ἦτο ἡ ἐνσάρκωσις τῆς μεγαλοφυΐας καὶ ὡς τοιοῦτος καὶ στρατηγῶν καὶ πολιτικῶν ἀνώτερος δέον νὰ θεωρηθῇ. Τοιαύτης διανοίας τὰ ἔργα θέλουσι διαμένει εἰς ἀεὶ καὶ θέλουσι θαυμάζεσθαι καὶ παρὰ τῶν ἐπερχομένων γενεῶν.

Ὁ Βίκτωρ Hugo ἦτο υἱὸς στρατηγοῦ Γάλλου ἐκ Λορραίνης καὶ μητρὸς ἐκ τῆς Βανδέας, ἐγεννήθη δὲ ἐν Βεζανκώνῃ τῇ 26 Φεβρουαρίου τοῦ ἔτους 1802. Ὅτε ἐγεννήθη ἦτο τόσον ἀδύνατος, ὥστε μόνον αἱ μεγάλαι περιποιήσεις τῆς φιλοστόργου μητρὸς του κατώρθωσαν νὰ τὸν διατηρήσωσιν ἐν τῇ ζωῇ. Τὰ πρῶτα ἔτη τῆς παιδικῆς του ἡλικίας διῆλθεν ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Ἱσπανίᾳ, ἔνθα ὁ πατὴρ αὐτοῦ ὑπηρέτει ἐν τῷ στρατῷ· ἐπειδὴ ὅμως οἱ πόλεμοι παρετείνοντο καὶ ἡ οἰκογένεια δὲν ἠδύνατο νὰ διάγῃ τὸν νομάδα τῶν στρατοπέδων βίον, ἡ μήτηρ, γυνὴ δραστηρία καὶ ἀνεπτυγμένη παρέλαβε τὸν μικρὸν Βίκτωρα καὶ τοὺς δύο ἀδελφούς του καὶ μετέβη εἰς Παρισίους, ἔνθα ἀφιερώθη ἐντελῶς εἰς τὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων της. Τοιαύτην λαβὼν ὁ Βίκτωρ Hugo ὤθησιν ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων καὶ τοιαύτας ἀρχάς, ἐπεδόθη μετὰ ζήλου εἰς τὰ γράμματα, πρὸς τὰ ὁποῖα μεγάλην ἠσθάνετο τὴν κλίσιν· κατώρθωσε δὲ καὶ νὰ πείσῃ τὸν πατέρα του νὰ μὴ τὸν εἰσάξῃ εἰς τὴν Πολυτεχνικὴν σχολήν, ὅπως ἐπιδοθῇ εἰς τὸ στρατιωτικὸν στάδιον, ὡς ἦτο ἡ ἐπιθυμία τοῦ στρατηγοῦ. Δραστηρίως ὁ δωδεκαετὴς Βίκτωρ κατεγίνετο εἰς τὴν μελέτην τῶν ἀρχαίων ποιητῶν, καὶ ἤδη ἐν ἡλικίᾳ δεκαπέντε ἐτῶν ὑπέβαλε τὸ πρῶτον ποίημά του εἰς τὴν γαλλικὴν Ἀκαδημίαν, ἥτις μὴ γνωρίζουσα ὅτι τὸ ἔργον ἦτο ἔργον παιδός, ἔστεψεν αὐτό. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης τὸ ὄνομα τοῦ Βίκτωρος Hugo ἐγένετο γνωστόν, καὶ ὁ γέρων Σατωβριάνδος προεῖπε τὸ μέλλον τοῦ "μεγαλοφυοῦς παιδός." Ἐν ἡλικίᾳ 21 ἔτους ὁ Βίκτωρ Hugo ἐνυμφεύθη τὴν θεσποινίδα Ἀδελαΐδα Foucher, ἥτις ὑπῆρξεν ἡ πιστὴ καὶ ἀφωσιωμένη σύντροφος τοῦ βίου του, τῶν ἀγώνων του, καὶ τῆς δόξης του, καὶ ἤρξατο τῆς δημοσιεύσεως τῶν ἐξόχων ἐκείνων ἔργων, τὰ ὁποῖα ἐδόξασαν αὐτὸν καὶ μετ' αὐτοῦ καὶ τὴν πατρίδα του Γαλλίαν.

Καὶ πρῶτον ἐδημοσιεύθη τὸ ποίημα Han d'Islande, ἔργον, ἐν ᾧ κατεφαίνετο μὲν ἔτι ἡ ἀπειρία τοῦ νεανίου, τὸ ὁποῖον ὅμως γέμει λαμπρῶν ἱστορικῶν περιγραφῶν. Ἀμέσως κατόπιν εἶδον τὸ φῶς αἱ Ὠδαί του, δι' ὧν κατέλαβε μίαν τῶν πρώτων θέσεων μεταξὺ τῶν ποιητῶν τῆς ῥομαντικῆς σχολῆς. Τῷ 1827 ἐδημοσίευσε τὸ δρᾶμά του ὁ Κρομβέλλος, ἐν τῇ εἰσαγωγῇ τοῦ ὁποίου ἐκηρύττετο ἐναντίος τῆς κλασικῆς λεγομένης σχολῆς καὶ ἐξέθετο τὰς ἰδέας του περὶ τῆς νέας τάσεως τῆς ποιήσεως. Ὁ ποιητὴς τοῦ Κρομβέλλου πρῶτος ἐτόλμησε νὰ κηρύξῃ ὅτι ὅ,τι ὑπάρχει ἐν τῇ φύσει ὑπάρχει καὶ ἐν τῇ τέχνῃ, καὶ ἡ ἀλήθεια αὕτη, ἥτις σήμερον κατέστη ἀξίωμα, διηρέθισε τὴν ὀργὴν τῶν ὀπαδῶν τῆς κλασικῆς σχολῆς καὶ ἰδίως τῶν δραματικῶν ποιητῶν, οἵτινες ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ παρεδέχοντο ὅτι τὸ θέατρον εἶναι κάτοπτρον, ἐν ᾧ ὑπὸ τὴν μαγικὴν τῆς τέχνης ῥάβδον δέον ν' ἀντανακλᾶται ὅτι συμβαίνει ἐν τῷ κόσμῳ, ἐν τῇ ἱστορίᾳ, ἐν τῷ βίῳ, ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, ὅπως ἐκτεθῶσι τὰ ἀληθῶς συμβαίνοντα καὶ οἱ διάφοροι ἐν τῇ κοινωνίᾳ χαρακτῆρες. Ὁ Κρομβέλλος δὲν ἐδιδάχθη ἀπὸ τῆς σκηνῆς, ἀλλὰ δι' αὐτοῦ ἐγεννήθη τὸ νέον δρᾶμα, τὸ ζῶν δρᾶμα, τὸ ὁποῖον βαθμηδὸν κατέστρεψε τὴν ἀρχαίαν, τὴν κλασικὴν λεγομένην τραγῳδίαν. Τῷ 1828 ἐξεδόθη ἐν τῶν ἀριστουργημάτων τοῦ Hugo, Les Orientales, δι' ὧν ὁ νεαρὸς συγγραφεὺς κατέλαβε θέσιν ἐπιφανῆ μεταξὺ τῶν συγχρόνων συγγραφέων. Ἐν ἔτει 1829 ὑπέβαλεν εἰς τὸ Γαλλικὸν θέατρον τὸ δρᾶμά του Marion Delorme, οὗ ἡ παράστασις ἀπηγορεύθη ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας. Ἓν ἔτος μετὰ ταῦτα ὅμως παρεστάθη τὸ ἕτερον δρᾶμά του, ὁ Ἐρνάνης, οὗ ἡ παράστασις ὀλίγου δεῖν προεκάλει στάσιν ἐν Παρισίοις. Ἔκτοτε τὸ ἓν δρᾶμα τοῦ Hugo διεδέχετο τὸ ἄλλο. Ἀρκεῖ ν' ἀναφέρωμεν αὐτά· Ὁ βασιλεὺς διασκεδάζει, Λουκρητία Βοργία, Μαρία Τυδὼρ καὶ ἄλλα. Τῷ 1831 ἐδημοσιεύθη ἡ Παναγία τῶν Παρισίων (Notre Dame de Paris), τὸ καταπληκτικὸν ἐκεῖνο διήγημα, τὸ τόσον μεγαλοπρεπὲς ὅσον καὶ συγκινητικόν. Τῷ 1837 ἡ γαλλικὴ κυβέρνησις ἀπένειμε τῷ Βίκτωρι Hugo τὸ παράσημον τῶν ἱπποτῶν, καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐξεδόθησαν δύο τόμοι ποιημάτων, φέροντες τίτλον· Αἱ ἐσωτερικαὶ φωναί, καὶ Ἀκτῖνες καὶ Σκιαί. Αἱ δύο αὗται συλλογαὶ ἐθεωρήθησαν ὡς ἀριστουργήματα τῆς λυρικῆς ποιήσεως. Ἐν ἔτει 1840 ὁ Hugo διὰ τοῦ Ruy Blas ἐδοκίμασε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν γαλλικὴν Ἀκαδημίαν, ἀλλ' ἀπέτυχε. Μόλις τῇ 3 Ἰουνίου 1841 ἐξελέγη μέλος τῆς γαλλικῆς Ἀκαδημίας εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ Lemercier. Ἡ εἴσοδός του εἰς τὴν Ἀκαδημίαν ὑπῆρξεν ἀληθὴς θρίαμβος· ἡ αἴθουσα ἔβρυε θεατῶν, καὶ ὁ Hugo ἀπήγγειλε λόγον συγκινήσαντα πάντας, ἔχοντα δὲ χροιὰν μᾶλλον πολιτικήν. Τῷ 1845 διωρίσθη γερουσιαστὴς καὶ ὡς τοιοῦτος ἐξεφώνησε πολλοὺς καὶ σπουδαιοτάτους λόγους μέχρι τοῦ 1848, ὅτε ἐκραγείσης τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Φεβρουαρίου κατελύθη καὶ ἡ γερουσία· αὐθὶς τότε ὁ Βίκτωρ Hugo ἐξελέγη πληρεξούσιος εἰς τὴν ἐθνικὴν Συνέλευσιν καὶ ἵδρυσεν ἐφημερίδα πρὸς ὑποστήριξιν τῶν δημοκρατικῶν αὐτοῦ ἀρχῶν. Ἀγῶνα δριμύτατον ἀνέλαβε κατὰ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Λουδοβίκου Ναπολέοντος καὶ μετὰ τὴν νίκην τοῦ πρίγκηπος καὶ τὴν ἀνάρρησιν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ θρόνου, ὁ δημοκράτης ποιητὴς καταδιωκόμενος ὑπὸ τῆς ἐξουσίας κατώρθωσε νὰ ἀναχωρήσῃ κρυφίως ἐκ Παρισίων καὶ νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν νῆσον Ἱέρσεην, ἔνθα ἔγραψε τοὺς δριμυτάτους του λιβέλλους· τὸν μικρὸν Ναπολέοντα, καὶ τὰς Τιμωρίας. Διωχθεὶς ἐξ Ἱερσέης μετέβη εἰς Γερσέην, ἔνθα συνέγραψε τοὺς Ἀθλίους (Les Misérables). Τὸ βιβλίον τοῦτο μετεφράσθη ταυτοχρόνως εἰς ἐννέα γλώσσας, καὶ ἐξετέθη εἰς πώλησιν τὴν αὐτὴν ἡμέραν (3 Ἀπριλίου 1862) ἐν Παρισίοις, ἐν Βρυξέλλαις, Λονδίνῳ, Νέᾳ Ὑόρκῃ, Μαδρίτῃ, Βερολίνῳ, Πετρουπόλει καὶ Τουρίνῳ. Ἐν ἔτει 1866 ἐξεδόθη καὶ ἕτερον μυθιστόρημα· Οἱ ἐργάται τῆς θαλάσσης (Les travailleurs de la mer) καὶ τὸ 1869 ὁ γελῶν ἄνθρωπος (L'homme qui rit). Τοσαύτη δὲ ἦτο ἡ φήμη καὶ ἡ ὑπόληψις, ἣν ἔχαιρεν ὁ ἐξόριστος ποιητής, ὥστε οὐ μόνον αἱ κυβερνήσεις ἀνεμιμνήσκοντο αὐτοῦ εἰς κάθε περίστασιν, ἀλλὰ καὶ οἱ ἡγεμόνες ἐτίμων αὐτὸν διὰ τῆς φιλίας των καὶ δι' ἐπιστολῶν. Τέλος καὶ ἡ γαλλικὴ Κυβέρνησις ἠναγκάσθη νὰ κλίνῃ γόνυ ἐνώπιον τῆς μεγαλοφυΐας, καὶ τῷ 1867 παρεχώρησε τὴν ἄδειαν πρὸς παράστασιν τοῦ ἀπαγορευθέντος δράματος Ἐρνάνη, θέλουσα οὕτω νὰ ἐξιλεώσῃ τὸν ἀδιάλλακτον τῆς αὐτοκρατορίας ἐχθρόν, τὸν Βίκτωρα Hugo. Ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1871 καὶ ἡ πτῶσις τοῦ Ναπολέοντος μετέφερον τὸν ἐξόριστον ποιητὴν εἰς Γαλλίαν, καὶ ἐν Παρισίοις ἐγένετο αὐτῷ ἐνθουσιωδεστάτη, ὄντως βασιλικὴ ὑποδοχή. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς πολιορκίας τῆς γαλλικῆς πρωτευούσης ὁ ἔνθερμος πατριώτης ἔμεινε πιστὸς ἐν τῇ θέσει του, ἀφωσιωμένος εἰς τὴν φίλην καὶ πάσχουσαν πατρίδα του, ὑπὲρ τῆς ὁποίας συγκινητικωτάτας ἔγραψε διαμαρτυρήσεις πρὸς τοὺς νικητὰς Γερμανούς. Μετὰ τὴν συνομολόγησιν τῆς εἰρήνης ὁ Βίκτωρ Hugo ἔλαβε πάλιν τὸν κάλαμον ἀνὰ χεῖρας καὶ ἐδημοσίευσεν ἐν Παρισίοις τρίτομον συλλογὴν τῶν λόγων του ὑπὸ τὸν τίτλον· Πρὸ τῆς ἐξορίας, Κατὰ τὴν ἐξορίαν, καὶ Μετὰ τὴν ἐξορίαν (1875—1876). Ταυτοχρόνως ἐξεδόθη καὶ τὸ μέγα ἱστορικὸν καὶ πολιτικὸν μυθιστόρημά του· Τὸ ἔτος 1793. Περὶ τὸ τέλος τοῦ 1876 ἐδημοσίευσε τὴν Ἱστορίαν ἑνὸς ἐγκλήματος, διήγημα δραματικώτατον.

Τοιαῦτα ἐν συνόψει τὰ κυριώτερα ἔργα τοῦ μεγαλειτέρου, τοῦ γονιμωτέρου καὶ δεινοτέρου ποιητοῦ τῶν νεωτέρων χρόνων. Ἡ ἐργασία του περιλαμβάνει ὁλόκληρον σχεδὸν αἰῶνα, αἰῶνα πάλης διαρκοῦς, σκοπὸν ἐχούσης τὴν ἀλήθειαν, τὴν τέχνην καὶ τὸν θρίαμβον τῆς δικαιοσύνης. Ὅ,τι ἐξασφαλίζει τὴν ἀθανασίαν εἰς τὸν Βίκτωρα Hugo εἶναι ἐκτὸς τῆς μεγαλοφυΐας του καὶ ἡ ἄκρα ἀγαθότης τῆς ψυχῆς του· εἶναι ὅτι εἶχε δι' ὅλους τοὺς ἀδυνάτους, δι' ὅλους τοὺς δυστυχεῖς καὶ ἀθλίους λόγους παρηγορίας καὶ ἐλπίδος εἰς μέλλον αἰσιώτερον. Ὁ θάνατος τοιούτου ἀνδρὸς ἐθεωρήθη δικαίως ἐθνικὴ συμφορά, καὶ τὴν κηδείαν του παρηκολούθησεν ἓν ὅλον ἑκατομμύριον ἀνθρώπων. Αἱ μυριάδες ἐκεῖναι τῶν Γάλλων, αἱ ἀποκαλύψασαι τὴν κεφαλὴν των ἐνώπιον τοῦ νεκροῦ τοῦ μεγάλου ποιητοῦ, θὰ ὑψώσωσιν αὔριον τὴν κεφαλὴν πάλιν καὶ ἀναμιμνησκόμεναι τῶν διδαγμάτων τοῦ ἀγαθοῦ αὐτῶν διδασκάλου καὶ θαυμάζουσαι τὰ ἀθάνατα αὐτοῦ ἔργα, θὰ ἐργασθῶσι μετὰ ζήλου, καὶ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ποιητοῦ, ὑπὲρ τῆς εὐημερίας καὶ τοῦ μεγαλείου τῆς πατρίδος των.

ΑΛΙΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΙΣ ΕΝ ΧΙΚΑΓΩι ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ.

(Μετὰ εἰκόνος, ὅρα σελ. 37.)

Το Χικάγον, ἡ ἐντὸς τῶν τελευταίων πεντήκοντα ἐτῶν τεραστίως ἀναπτυχθεῖσα πόλις τῆς βορείου Ἀμερικῆς, ἔλαβε διαφόρους ὀνομασίας· οἱ μὲν ὠνόμασαν αὐτὴν "Βασίλισσαν τῶν λιμνῶν", ἄλλοι δὲ "τὸ μέγα θαῦμα τοῦ ἀρχαίου καὶ τοῦ νέου κόσμου", ἄλλοι "τὸν φοίνικα τῶν πόλεων", καὶ ἄλλοι "τὸν μαργαρίτην τῆς Δύσεως". Βεβαίως αἱ ὀνομασίαι αὗται εἶναι ὑπερβολικαί· οὐχ ἧττον ὅμως τὸ Χικάγον εἶναι μία τῶν μεγαλειτέρων ἀγορῶν τῆς ὑφηλίου ὡς κειμένη μεταξὺ δύο μεγάλων Ὠκεανῶν. Καίτοι πόλις ἠπειρωτικὴ εἶναι λιμήν, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν συνδέεται μετὰ τοῦ κόλπου τοῦ Μεξικοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τῶν λιμνῶν καὶ τῆς διώρυγος Ἐριὲ μετὰ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ.

Ἡ πόλις ἔχει ἐντελέστατα νεώρια καὶ τεχνητὸν μῶλον, κείμενον κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ ποταμοῦ, ὅστις διερχόμενος διὰ μέσου τῆς πόλεως χύνεται ἐντὸς τῆς λίμνης Μιχιγάν. Ὁ μῶλος οὗτος ἔχει μῆκος μὲν 1000 ποδῶν, πλάτος δὲ 40. Τὸ

θέρος μετὰ μεσημβρίαν καὶ ἰδίως πρὸς τὸ ἑσπέρας ὁ μῶλος εἶναι ὁ τόπος τοῦ περιπάτου τῶν κατοίκων, ὧν ἡ καλλιτέρα διασκέδασις εἶναι ἡ ἀλιεία, τοσούτῳ μᾶλλον καθότι καταπληκτικὴ εἶναι ἡ ἀφθονία τῶν ἰχθύων. Ἡ παρατεθειμένη εἰκὼν παριστᾷ τὴν διασκέδασιν ταύτην. Ἡ σκηνὴ εἶναι ἀρκούντως πρωτότυπος καὶ γραφική, ἐπιστεφομένη ὑπὸ ἀνεφέλου οὐρανοῦ, ὅστις κατοπτρίζεται ἐπὶ τοῦ λείου κατόπτρου τῆς λίμνης.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Κατὰ τὴν ἐλαιογραφίαν τοῦ A. Baur.

(Μετὰ εἰκόνος, ὅρα σελ. 24-25.)

Ἡ σκηνὴ ἐν Ῥώμῃ κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ διωγμοῦ τῶν χριστιανῶν ὑπὸ τοῦ αἱμοβόρου αὐτοκράτορος Διοκλητιανοῦ. Τόπος, τὰ προπύλαια τοῦ ἀμφιθεάτρου μὲ τὸν εὐρὺν πυλῶνα κεκοσμημένον διὰ μύρτων καὶ κλάδων εἰς σημεῖον δημοτικῆς ἑορτῆς. Ὁ αὐτοκράτωρ ἠθέλησε καὶ πάλιν νὰ παράσχῃ εἰς τὸν λαόν του τὸ ἀγαπητὸν θέαμα ἀνθρώπων σπαρασσομένων ὑπὸ ἀγρίων θηρίων. Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι εἶναι χριστιανοὶ καταδικασθέντες εἰς θάνατον διότι ἐτόλμησαν νὰ κηρυχθῶσιν ὀπαδοὶ τῆς νέας θρησκείας. Μεταξὺ αὐτῶν εἶναι καὶ κόρη νεαρὰ ἐκπνεύσασα ὑπὸ τοὺς ὀδόντας τῶν θηρίων. Ἡ παράστασις ἐτελείωσε, καὶ οἱ συγγενεῖς τῶν μαρτύρων εἰσελθόντες λάθρα ἐν νυκτὶ εἰς τὸ ἀμφιθέατρον μεταφέρουσιν ἐκεῖθεν τὰ πτώματα τῶν προσφιλῶν αὐτοῖς νεκρῶν. Τὴν στιγμὴν ταύτην ἐξελέξατο ὁ εὐφυὴς καλλιτέχνης ὡς θέμα διὰ τὴν εἰκόνα του. Αἱ πρῶται ἀκτῖνες τῆς ἀναγεννωμένης ἡμέρας φωτίζουσι τὸν μέγαν πυλῶνα καὶ τὰς βαθμίδας τὰς πρὸς τὸ ἀμφιθέατρον ἀγούσας. Τῶν βαθμίδων κατέρχεται ἡ νεκρὸν τῆς κόρης ἐκκομίζουσα συν-

Ο VICTOR HUGO (ἐν ἡλικίᾳ 83 ἐτῶν).

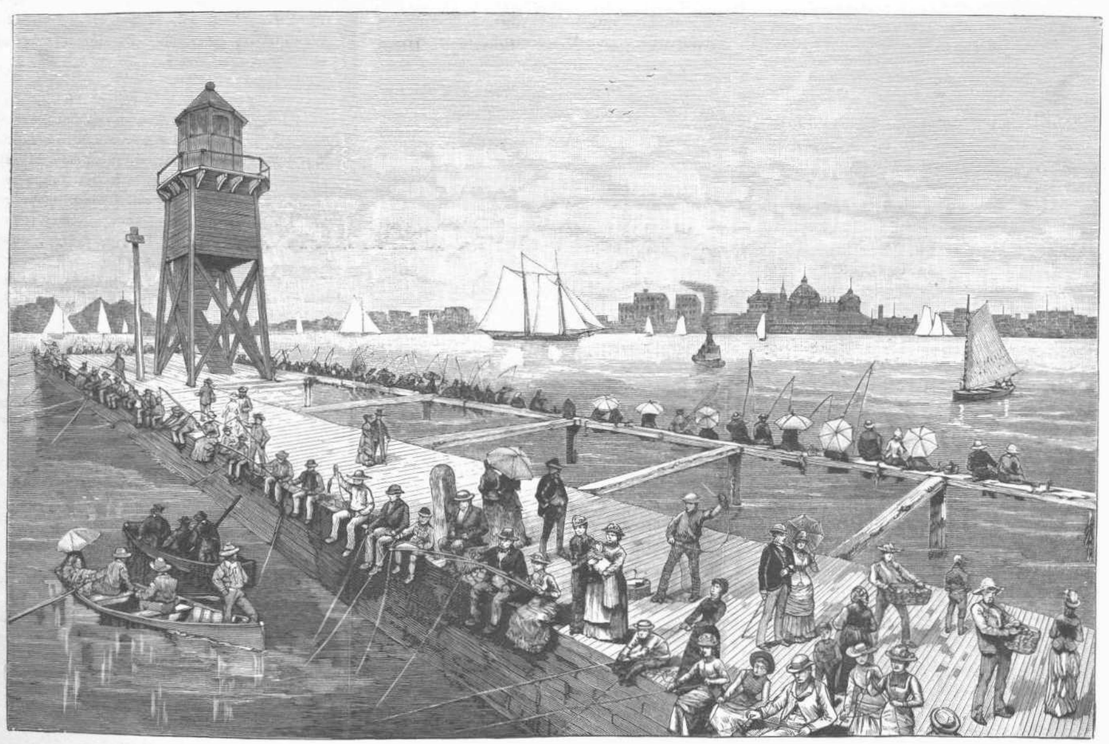

ΑΛΙΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΙΣ ΕΝ ΧΙΚΑΓΩι.

οδεία· δύο ἄνδρες στιβαροὶ κρατοῦσι τὸ πτῶμα· γέρων κύπτει ἐν συγκινήσει ἐπὶ τῆς ἠρωτηριασμένης αὐτῆς χειρὸς καὶ κατασπάζεται αὐτήν· καταβεβλημένη ὑπὸ τῆς θλίψεως βαδίζει ὄπισθεν γραῖα γυνή· προπορεύεται ὑψηλὸς ἀνήρ, τὸ παράστημα ἔχων ἀποστόλου, ὅστις ὑποστηρίζει νεανίαν κλαίοντα καὶ ὀδυρόμενον· εἰς τὸ βάθος φαίνονται καὶ ἄλλαι τοιαῦται πένθιμοι συνοδεῖαι. Εἰς τὴν ἐκφορὰν παρίστανται θεαταὶ καὶ τρεῖς χορευταί, εἷς ἀνὴρ καὶ δύο γυναῖκες, ἐστεμμένοι, ἐξ ἐκείνων οἵτινες συνήθως καθωραΐζον τὰς ἑορτὰς κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους. Οἱ ἐλαφροὶ καὶ ἀμέριμνοι οὗτοι χορευταὶ ἵστανται ἔκπληκτοι ἐνώπιον τῆς πρὸ τῶν βλεμμάτων αὐτῶν ἐκτυλισσομένης σκηνῆς ὡσεὶ προαισθανόμενοι τὸν μέγαν τοῦ Χριστιανισμοῦ θρίαμβον.

Ἡ εἰκὼν εἶναι ζωηρὰ καὶ μετὰ πολλῆς τέχνης ἐπεξειργασμένη, ὁ χρωματισμὸς λίαν ἐπιτυχὴς καὶ ἄρισται αἱ ἐκφράσεις τῶν διαφόρων προσώπων. Δικαίως εἴλκυσεν ἡ μεγάλη αὕτη εἰκὼν ἐκτεθεῖσα εἰς διαφόρους πόλεις τὸν ἔπαινον τῶν εἰδημόνων, διότι πραγματεύεται ὑπόθεσιν οὐ μόνον τοὺς ὀφθαλμοὺς τέρπουσαν ἀλλὰ καὶ τὴν καρδίαν μέχρι βάθους συγκινοῦσαν.

Ο ΔΥΣΜΟΡΦΟΣ.

Χαρακτὴρ εἰς πρᾶξιν μίαν.

Ὑπὸ Ἀντ. Θ. Σπηλιωτοπούλου.

ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΟΡΑΤΙΟΣ, ΙΟΥΛΙΟΣ, ΠΛΑΥΤΟΣ.

Ἡ σκηνὴ ἐν Ἀθήναις.

ΣΚΗΝΗ Α'.

(*Δωμάτιον τοῦ Ἰουλίου· ἀριστερὰ βιβλιοθήκη· ἄνωθεν αὐτῆς εἰκὼν ἐλαιογραφικὴ ἀντίγραφον τῆς Φορναρίνης τοῦ Ῥαφαήλ καὶ ἀπέναντι αὐτῆς ἐπὶ τοῦ ἑτέρου τοίχου ἑτέρα τοιαύτη, ἀντίγραφον ὡσαύτως, τῆς Παναγίας τοῦ* Van-Dyck. *Ἐν τῷ μέσῳ τράπεζα καὶ ἐπ' αὐτῆς διάφορα βιβλία καὶ χειρόγραφα ἐσπαρμένα.*)

Ἰούλιος (*μόνος*).

Περίεργον, εἶνε ὀγδόη καὶ ἡμίσεια καὶ ἐν τούτοις ὁ Ὁράτιος παρὰ τὴν συνήθειάν του δὲν ἐφάνη εἰσέτι· τίς οἶδεν, ἴσως θὰ περιτρέχῃ καὶ πάλιν τὸν Ἰλισσὸν παραφερόμενος ὑπὸ τῆς μανίας ἐκείνης, ἥτις φέρει αὐτὸν πολλάκις μέχρι μισανθρωπίας. Δυστυχῆ Ὁράτιε! Δὲν θὰ λησμονήσῃς ποτὲ τὴν δυσμορφίαν σου ὡς ὁ Βύρων τὴν χωλότητά του. (*Μετὰ μικρὰν διακοπήν.*) Εἶνε ἄσχημος καὶ ἐν τούτοις ἔνδον τοῦ δυσειδοῦς ἐκείνου σώματος κατοικεῖ ψυχὴ ἀγγέλου, μία καὶ τοῦτο ἐκ τῶν πολλῶν ἀποδείξεων τῶν ἐξελεγχουσῶν τὴν ἀνακρίβειαν τοῦ ῥητοῦ "οἷα ἡ μορφή τοιάδε καὶ ἡ ψυχή". Τί ὅμως δύναται νὰ ὠφελήσῃ αὐτὸν τοῦτο; Μὴ ἡ καλλονὴ τῆς ψυχῆς προτιμᾶται τῆς τοῦ σώματος; Τίς δύναται νὰ διαγνώσῃ αὐτήν; Ἐμπνέει ῥρίκην τὸ πρόσωπόν του καὶ ἐγείρει τὴν ἀποστροφὴν πάντων, καὶ τοῦτο ἀναγκάζει τὸν δυστυχῆ ν' ἀποφεύγῃ τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ καταφέρηται πολλάκις κατὰ τῆς ἀνθρωπότητος ὡς ὁ Ὀθέλλος κατὰ τῆς Δεσδαιμόνης. Χθὲς ἔτι τὸν εἶδον ἐν τοιαύτῃ καταστάσει· περιεφέρετο εἰς τὸ δωμάτιόν του ὡς ἡ τίγρις ἐν τῷ κλωβῷ αὐτῆς καὶ ἦτο ἕτοιμος, ὡς ἔμαθον κατόπιν, ν' αὐτοκτονήσῃ, ἐὰν μὴ τὸν ἀνεχαίτιζεν ἡ ἐνθύμησις ἐκείνης· διότι φαίνεται ὅτι ἐρᾶται, καὶ τοῦτο τὸν ἐξωθεῖ ἔτι μᾶλλον εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην. Δὲν ἀνταγαπᾶται, λέγει, ἀλλὰ θεοί! εἶνε δυνατόν ποτε ν' ἀγαπηθῇ τοιαύτη μορφή;

(*Παρατηρεῖ ἀπὸ τοῦ παραθύρου.*)

Δὲν φαίνεται εἰσέτι· ἴσως δὲν θὰ ἔλθῃ. Τῷ ὑπεσχέθην ὅμως ὅτι θὰ τὸν περιμένω ἐνταῦθα μέχρι τῆς δεκάτης καὶ ἤδη μόλις εἶνε ἐννάτη. Πῶς θὰ διέλθω τὸν ὑπολειπόμενον χρόνον; Ἤρχισα νὰ στενοχωροῦμαι. (*Μετὰ μικρὰν σκέψιν.*) Ἀ! εὗρον· πόσον εἶμαι ἐπιλήσμων. Πρέπει νὰ ἐπιστρέψω τὸ λεύκωμα τῆς φίλης μου πρὸ τῆς μεσημβρίας, καὶ ἐγὼ εἰσέτι δὲν κατώρθωσα οὐδὲ λέξιν νὰ γράψω. (*Λαμβάνει τὸ λεύκωμα εἰς τὰς χεῖρας.*) Τί νὰ τῇ γράψω ἤδη; τὸν ἔρωτα μου; Ἐὰν ἦμην ποιητὴς θὰ ἠδυνάμην νὰ διαχύσω δι' ὀλίγων στίχων ἐπὶ τοῦ χάρτου τούτου τὸ πλημμυροῦν τὴν καρδίαν μου αἴσθημα, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν ἔχω τὴν χάριν τοῦ ἀτυχοῦς Ὁρατίου. Ἀνάγκη νὰ ἐκφράσω τὸ αἴσθημά μου διὰ στόματος ἄλλου.

(*Διευθύνεται εἰς τὴν βιβλιοθήκην καὶ λαμβάνει βιβλίον τι.*)

Ἰδοὺ ὁ Παράσχος· θὰ ὁμιλήσω εἰς τὴν φίλην μου δι' αὐτοῦ, διότι μόνος οὗτος, ὁ θίξας πάσας τὰς χορδὰς τοῦ ἔρωτος καὶ αἰσθανθεὶς αὐτὸν κατὰ βάθος δύναται νὰ ἑρμηνεύσῃ εἰς αὐτὴν τὰ αἰσθήματά μου.

(*Ἀνοίγει τὸ βιβλίον καὶ ἀναγινώσκει καθ' ἑαυτόν.*)

(*Ζωηρῶς.*) Θὰ τῇ γράψω τοὺς στίχους τούτους, διότι ἀληθῶς εἶνε ὡραία ὡς ἡ Φορναρίνα τοῦ Ῥαφαήλ, ἧς ἀντίγραφον διὰ τοῦτο καὶ μόνον ἔχω ἀναρτήσει ἄνωθεν τῆς βιβλιοθήκης μου. Ἀλήθεια... μήπως ὁ Ὁράτιος εἶνε ἐρωτευμένος μὲ τὴν εἰκόνα ταύτην ὡς Πυγμαλίων τῆς Γαλατείας; διότι εἶνε ἱκανὸς νὰ συλλάβῃ τοιοῦτον ἔρωτα. Ὁσάκις ἔρχεται εἰς τὸ δωμάτιόν μου προσηλώνει τοὺς ὀφθαλμούς του ἐπ' αὐτῆς καὶ δὲν τοὺς ἀποσπᾷ εἰμὴ ὅταν ἀναχωρεῖ, ἀλλὰ καὶ τότε πάλιν μετὰ λύπης. Ἐνίοτε ὅταν ἐγὼ ἀναγινώσκω ἢ καταγίνομαι εἰς ἄλλην ἐργασίαν, ἕνεκα τῆς ὁποίας γνωρίζει ὅτι δὲν προσέχω εἰς αὐτόν, σταυρῶν τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ ἀτενῶς τὸ βλέμμα ἔχων ἐστραμμένον πρὸς αὐτήν, ἵσταται πρὸ αὐτῆς ἀνοιγοκλείων συχνῶς οἱονεὶ προσευχόμενος τὰ χείλη. Σήμερον θὰ προσπαθήσω ἐξ ἅπαντος νὰ λύσω τὴν ἀπορίαν ταύτην καὶ μάλιστα... (*Κρούουσι τὴν θύραν.*) Ποῖος εἶνε; (*Εἰσέρχεται ὁ Ὁράτιος.*)

ΣΚΗΝΗ Β'.

ΙΟΥΛΙΟΣ, ΟΡΑΤΙΟΣ.

Ὁράτιος.

Συγγνώμην, Ἰούλιε, ἐὰν ἤργησα.

Ἰούλιος.

Τίποτε, φίλε μου, ἀλλὰ διατὶ τόσον ὠχρός;

Ὁράτιος.

Διότι... ἄ, εἶμαι ὁ δυστυχέστερος τῶν ἀνθρώπων, Ἰούλιε. (*Ῥίπτεται ἐπί τινος ἕδρας.*)

Ἰούλιος.

(*Κατ' ἰδίαν.*) Τὸ ἐμάντευσα. (*Πρὸς τὸν Ὁράτιον.*) Πάλιν τὰ αὐτά, Ὁράτιε. Δὲν θὰ ἀφήσῃς τοὺς αἰωνίους αὐτοὺς κλαυθμηριεμούς σου; ἕως πότε θὰ ἦσαι παιδίον;

Ὁράτιος.

Παιδίον! Ὦ εἴθε νὰ ἦμην. Τοὐλάχιστον δὲν θὰ ἠσθανόμην καὶ θὰ ἦμην ὁ εὐδαιμονέστερος τῶν ὄντων.

Ἰούλιος.

Καὶ ὅμως θὰ ἦσο τοιοῦτος, ἐὰν ἤθελες.

Ὁράτιος.

Πιστεύεις;...

Ἰούλιος.

Βεβαίως· διότι τὸ μόνον αἴτιον τῆς λύπης σου εἶνε...

Ὁράτιος.

Ἡ δυσμορφία· ὤ, διατὶ μοὶ τὸ ὑπενθυμίζεις, Ἰούλιε;

Ἰούλιος.

... πρᾶγμα γελοῖον καὶ μειρακῶδες, διότι μόνον αἱ γυναῖκες φοβοῦνται αὐτό. Φαίνεται ὅτι ὁ Θεὸς σκοπὸν εἶχε νὰ σὲ πλάσῃ γυναῖκα καὶ σοὶ ἔδωκε...

Ὁράτιος.

Μορμολυκείου μορφήν.

Ἰούλιος.

Καὶ ὅμως δι' αὐτὴν ταύτην τὴν μορφὴν ὁ Θεὸς ἔδει νὰ λυπῆσαι, ἀφ' οὗ ἡ φύσις, ἡ ἀποστρεφομένη ἀεὶ τὸ κενόν, σοὶ ἀνεπλήρωσε τὴν ζημίαν ταύτην δοῦσα εἰς σὲ τὴν τῆς ψυχῆς καλλονήν.

Ὁράτιος.

Τί μὲ ὠφελεῖ αὕτη; Τίς τοὺς ἀδάμαντας διακρίνει ἐν τῷ βορβόρῳ, ἢ τίς ἀγαπᾷ τὸν πηλὸν διότι οὗτος κρύπτει ἀδάμαντας;

Ἰούλιος.

Ἀλλ' ὅμως δὲν εἶσαι ὁ πρῶτος οὐδ' ὁ τελευταῖος, οὐδὲ τοῦτο πρέπει νὰ θεωρῇς ὡς δυστυχίαν.

Ὁράτιος (*ἐν παραφορᾷ*).

Πῶς;... Ν' ἀγαπᾷς καὶ ὅμως νὰ μὴ δύνασαι νὰ ἴδῃς τὸ ἀγαπώμενον ἀντικείμενον· νὰ φοβῆσαι καὶ νὰ ἀτενίσῃς αὐτό, ἐν' ᾧ ἀκριβῶς εἰς ἐκεῖνο συγκεντροῦται ἡ ὄπαρξίς σου· νὰ πάσχῃς καὶ σχεδὸν ν' ἀποθνήσκῃς καθ' ἑκάστην καὶ ὅμως οὐχὶ τὴν συμπάθειαν, οὐχὶ τὸν οἶκτον ἀλλὰ τὸν γέλωτα νὰ τῇ προξενῇς, πῶς, δὲν εἶσαι ἡ μεγαλειτέρα τῶν δυστυχιῶν; Ὦ, ἄκουσον, σὲ σὲ καὶ μόνον τὸ ἐξομολογοῦμαι. Σήμερον ἐν' ἠρχόμην πρὸς σὲ τὴν ἀπήντησα καθ' ὁδὸν κ. ἐτόλμησα κρύφα καὶ δειλῶς νὰ ῥίψω ἐπ' αὐτ. ἓν βλέμμα· ἦτο τὸ πρῶτον καὶ... τὸ ὅστατ. ἴσως. Ἐνόμισα ὅτι θὰ τὴν ἐλκύσω· ἀλλ' οἴμοι ἐξερράγη εἰς γέλωτα μόλις με εἶδε, καὶ δεικν. ουσά με πρὸς τὰς λοιπὰς αἵτινες συνώδευον αὐ. τὴν "πόσον εἶνε ἄσχημος", ἐψιθύρισε μετὰ κα. κεντρεχείας. (*Μετὰ μικρὰν σκέψιν.*) Ἔχει δίκαιον πῶς θέλω νὰ ἀγαπήσῃ ἓν τέρας, τὸ ὁποῖον ἐγ. αὐτὸς ἀποστρέφομαι, ὁσάκις παρατηρῶ τὴν μορ. φήν μου ἐντὸς τοῦ κατόπτρου. Τὸ κάτοπτρον!.. ἰδοὺ τῶν δυστυχιῶν μου ἡ πρώτη αἰτία. Κα. τάρα εἰς τὸν πρῶτον αὐτοῦ εὑρέτην. Ἀφ' ὅτ. τὸ πρῶτον ἠτένισα τὴν μορφήν μου ἐντὸς αὐτ. ἀπωλέσθη ἡ γαλήνη τῆς ψυχῆς μου διὰ παντ.

(*Κλίνει τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ κάτω στηρίζων αὐτὴν ἐπ. τοῦ ἀγκῶνος.*)

Ἰούλιος.

Ἔσο ἀνήρ, Ὁράτιε.

Ὁράτιος (*ἀνυψῶν τὴν κεφαλήν*).

Ἐὰν ἐγνώριζες τί συμβαίνει ἐντός μου, ὁποῖ. βασάνους ὑφίσταμαι δὲν θὰ ἐτόλμας νὰ ἐκστ. μίσης τὰς λέξεις ταύτας. Ἀγαπῶ ὡς ὁ Σίλλε. αἰσθάνομαι ὅτι ἐγεννήθην διὰ τὸν ἔρωτα κ. δι' αὐτὸν καὶ μόνον πάλλει ἡ καρδία μου, κ. ἐν τούτοις εἶμαι ὡς ἐκεῖνος παραγεγραμμένος ἀπ. τοῦ βιβλίου αὐτοῦ. Ὦ Σίλλερ, Σίλλερ, ποῖ. καλάσεις θὰ ὑπέφερεν ἡ μεγάλη ψυχή σου, ὅτ. εἶδε κατὰ πρῶτον τοὺς ποιητικοὺς ἔρωτάς σου καταστρεφομένους ὑπὸ τοῦ κακοῦ τῆς δυσμορφίας δαίμονος. (*Κρούεται ἡ θύρα.*)

Ἰούλιος (*διευθυνόμενος πρὸς αὐτήν*).

Τίς εἶνε;

(*Φωνὴ ἔξωθεν.*)

Ὁ Πλαῦτος...

(*Ὁ Ἰούλιος ἀνοίγει τὴν θύραν. Εἰσέρχεται ὁ Πλαῦτος.*)

ΣΚΗΝΗ Γ'.

ΙΟΥΛΙΟΣ, ΟΡΑΤΙΟΣ. ΠΛΑΥΤΟΣ.

Πλαῦτος.

Πῶς, δὲν ἐξήλθατε ἀκόμη;

Ἰούλιος.

Εὐτυχῶς ὄχι. Εἴχομεν μετὰ τοῦ Ὁρατίου ὀλίγην ἐργασίαν.

(*Ὁ Ὁράτιος ἐγείρεται καὶ πλησιάζων πρὸς τὴν βιβλιοθήκην παρατηρεῖ τὴν ἄνωθεν αὐτῆς εἰκόνα.*)

Πλαῦτος.

Ὁποία εὐτυχία! Καὶ σημείωσαι, ὅτι διῆλθ. ὅλα τὰ γνωστά μέρη, εἰς ἃ συχνάζομεν, ὅπω. σᾶς εὗρω, καὶ ἀπελπισθεὶς τέλος ἦλθον ἐδῶ.

Ἰούλιος.

Πρὸς τί Πλαῦτε;

Πλαῦτος.

Ἔχομεν τὸ ἑσπέρας λαμπρὰν διασκέδασιν. Θὰ εἶνε ὅλοι οἱ γνωστοί μας φίλοι μετὰ τῶν φίλων των βεβαίως. Ὁ Πλάτων, ὁ Μενέξενος, ὁ Περικλῆς μετὰ τῆς Ἀσπασίας του, τῆς Ἐλπινίκης, ἥτις βεβαίως ἀπόψε θὰ εἶνε βασίλισσα πάσης τῆς ὀμηγύρεως. Δυστυχῶς μόνον ἐγὼ θὰ εἶμαι μόνος.

Ἰούλιος.

Μόνος; ἀλλ' ἡ Κλεοπάτρα;

Πλαῦτος.

Τὴν ἔστειλα νὰ εὕρῃ κανένα ἄλλον Ἀντώνιον. Τὴν ἐβαρύνθην πλέον. Ἀπόψε ὅμως ἑτοιμάζομαι νὰ συγκροτήσω πρὸς τὸν Περικλῆ μάχην ἐκ τοῦ συστάδην. Θὰ πολιορκήσω τὴν πρωτεύουσάν του Ἐλπινίκην καὶ πιστεύω νὰ τὴν κυριεύσω ἐξ ἐφόδου.

Ἰούλιος.

Πρόσεχε ὅμως μὴ ἡττηθῇς κατὰ κράτος.

Πλαῦτος (*μετ' ἐμφάσεως*).

Ἐγὼ... δὲν τὸ πιστεύω.

Ἰούλιος.

Ὁ Περικλῆς εἶνε ἰσχυρός, ἀλλ' ὅμως σοὶ εὔχομαι καλὴν ἐπιτυχίαν.

Πλαῦτος (*γελῶν*).

Εὐχαριστῶ. Δὲν θὰ ἔλθητε;

Ἰούλιος.

Τί λέγεις, Ὁράτιε, θὰ ὑπάγωμεν; (*Κατ' ἰδίαν.*) Πάλιν μὲ τὴν εἰκόνα.

Πλαῦτος (*ἰδιαιτέρως πρὸς τὸν Ἰούλιον*).

Μὴ τὸν ἀναγκάζεις νὰ ἔλθῃ· θὰ ἀσχημίζει τὸ ὅλον. (*Πρὸς τὸν Ὁράτιον μεγαλοφώνως.*) Ἐξ ἅπαντος, Ὁράτιε, πρέπει νὰ ἔλθῃς, τὸ ἀπαιτοῦμεν.

Ἰούλιος (*τεταραγμένος*).

Πλαῦτε, δὲν ἔρχομαι.

Ὁράτιος

(*πάντοτε κρατῶν προσηλωμένους τοὺς ὀφθαλμούς του ἐπὶ τῆς εἰκόνος*).

Καὶ ἐγὼ ὡσαύτως.

Πλαῦτος.

Πῶς;

Ἰούλιος.

Ἐπαναλαμβάνω, δὲν ἐρχόμεθα.

Πλαῦτος (*σαρκαστικῶς μειδιῶν*).

Πολὺ καλά. Τότε μείνατε νὰ φιλοσοφήσητε ἢ μᾶλλον νὰ ῥεμβάσητε. Διότι τοιοῦτοι εἶσθε σεῖς οἱ ῥωμαντικοί, πάντοτε ἔρωτας ἰδανικοὺς ἐπιποθεῖτε καὶ κερδαίνετε τί;...

Ἰούλιος.

Ὅ,τι καὶ σεῖς ἐκ τῶν πραγματικῶν σας ἐρώτων.

Πλαῦτος.

Ἡμεῖς ὅμως γνωρίζομεν νὰ ζήσωμεν.

Ἰούλιος.

Καὶ ἡμεῖς ἵνα εὖ ζήσωμεν.

Πλαῦτος.

Πάντοτε τοιαῦτα ψιθυρίζετε σεῖς, ὅταν δὲν ἔχητε ποῦ ἄλλοθι νὰ καταφύγητε. Ὄζετε Πλάτωνος καὶ σχολαστικότητος.

Ἰούλιος.

Σεῖς δὲ ζύθου καὶ οἴνου.

Πλαῦτος.

Ἔστω· ἐν τούτοις σᾶς ἀφίνω, ἵνα διασκεδάσητε μετὰ τοῦ Πλάτωνος. Ἀλήθεια, ποῖον ἐκ τῶν διαλόγων του μελετᾶτε;

Ἰούλιος (*γελῶν*).

Τὸν τοῦ Ἰουλίου καὶ Πλαύτου.

Πλαῦτος (*ὁμοίως*).

Ἔ! τότε σᾶς συμβουλεύω νὰ μελετήσητε κάλλιον τὸν τοῦ Ἰουλίου καὶ Ὁρατίου. (*Ἀπέρχεται.*)

ΣΚΗΝΗ Δ'.

ΙΟΥΛΙΟΣ, ΟΡΑΤΙΟΣ.

Ἰούλιος (*πλησιάζων τὸν Ὁράτιον*).

Τί ἄθλια ὄντα!

Ὁράτιος.

Εὐτυχῶς οὐδὲν ἐξ ὅσων εἴπατε ἤκουσα.

Ἰούλιος.

Διατί;

Ὁράτιος.

Παρετήρουν τὴν εἰκόνα ταύτην. Τίνος καλλιτέχνου εἶνε;

Ἰούλιος.

Εἶνε ἀντίγραφον τῆς Φορναρίνης τοῦ Ῥαφαήλ.

Ὁράτιος.

Ἄ! καὶ ἐκείνη; (*Δεικνύει τὴν πρὸς τὰ δεξιὰ ἀπέναντι τῆς πρώτης εἰκόνα.*)

Ἰούλιος.

Ἀντίγραφον τῆς Παναγίας τοῦ van Dyck.

Ὁράτιος.

Τοῦ μαθητοῦ τοῦ Rubens;

Ἰούλιος.

Ἀκριβῶς. Τὴν ἠγόρασα εἰς Παρισίους, καθ' ὃν χρόνον διέμενον ἐκεῖ.

Ὁράτιος (*μελαγχολικῶς*).

Λέγεται ὅτι ἦτο δύσμορφος καὶ αὐτὸς καὶ ἐν τούτοις ὁποίας καλλιτεχνικὰς κεφαλὰς ἠδύνατο νὰ συλλάβῃ! Πλὴν ἦτο εὐτυχέστερος ἐμοῦ.

Ἰούλιος.

Πόθεν τὸ γνωρίζεις;

Ὁράτιος.

Ἠγάπα καὶ ἠγαπᾶτο. Ἡ εἰκὼν αὕτη δὲν εἶνε ἄλλο τι εἰμὴ ἀπομίμησις τῆς ἐρωμένης αὐτοῦ, ἥτις οὖσα αὐλική, ἑκουσίως, ἵνα ὁ ἐραστὴς αὐτῆς ἐκπληρώσῃ τὴν ὑπὸ τῆς βασιλίσσης ἢ τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας, δὲν ἐνθυμοῦμαι καλῶς, ἀνατεθεῖσαν αὐτῷ ἐντολήν. ὅπως γράψῃ τὴν Παναγίαν, προσέφερεν ἑαυτὴν ὡς πρότυπον τῷ καλλιτέχνῃ. Ἐν τῇ ῥεμβῇ καὶ ἀβρᾷ ταύτῃ Παναγίᾳ ὁ van-Dyck εἰκονίζει τὴν ἐρωμένην αὐτοῦ. Πόσον ὁ ἔρως συνήργησεν, ὅπως οὗτος ἀποτυπώσῃ διὰ τοῦ χρωστῆρος του τοὺς θαυμασίους τούτους χαρακτῆρας! Ἀλλ' ὅμως τί ἤθελε πράξει, ἐὰν δὲν ἠγαπᾶτο.

Ἰούλιος (*σκεπτικῶς*).

Λέγεις λοιπὸν ὅτι ἡ Παναγία αὕτη εἶνε ἀπεικόνισις τῆς ἐρωμένης τοῦ van-Dyck;

Ὁράτιος.

Ναί, ὅπως καὶ περὶ τῆς Φορναρίνης λέγουσιν οἱ ἀγαπῶντες νὰ περιβάλλωσι τοὺς βίους τῶν μεγάλων ἀνδρῶν δι' ἰδιαιτέρων τινῶν χαρακτηρισμῶν, ὅτι εἶνε ἀπεικόνισις τῆς ἐρωμένης τοῦ Ῥαφαήλ.

Ἰούλιος.

Περίεργον!

Ὁράτιος.

Ποῖον εἶνε τὸ περίεργόν σου αὐτό, Ἰούλιε;

Ἰούλιος.

Ἡ ἐρωμένη μου συνέπεσε νὰ ὁμοιάζῃ μὲ τὴν ἐρωμένην τοῦ Ῥαφαήλ, ἀφοῦ ὁμοιάζει μὲ τὴν εἰκόνα ταύτην. (*Δεικνύει τὴν ἄνωθεν τῆς βιβλιοθήκης εἰκόνα τῆς Φορναρίνης.*)

Ὁράτιος (*τεθορυβημένος*).

Πῶς λοιπόν, καὶ ἡ ἐρωμένη σου ὁμοιάζει μὲ τὴν εἰκόνα τῆς Φορναρίνης;

Ἰούλιος.

Ναί, διὰ τοῦτο ἔχω ἀναρτήσει αὐτὴν ἄνωθεν τῆς βιβλιοθήκης μου, ἵνα τὴν βλέπω πάντοτε. Ὅτε τὸ πρῶτον εἶδον αὐτὴν ἐν Μονάχῳ ἐνόμισα ὅτι ἔβλεπον ἐκείνην, ἣν εἶχον ἀφήσει φεύγων ἐνταῦθα.

Ὁράτιος.

Τότε θὰ ἀναφωνήσω καὶ ἐγώ, περίεργον!

Ἰούλιος (*μειδιῶν*).

Καὶ ἐγὼ ἐπίσης θὰ ἔχω τὸ δικαίωμα κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην νὰ σὲ ἐρωτήσω διατί.

Ὁράτιος.

Διότι ἀκριβῶς τὴν αὐτὴν εὑρίσκω καὶ ἐγὼ ὁμοιότητα πρὸς ἐκείνην.

Ἰούλιος (*σύνοφρυς*).

Πρὸς ποίαν; τὴν ἐρωμένην σου;

Ὁράτιος (*δειλῶς*).

Ἀκριβῶς.

Ἰούλιος (*κατ' ἰδίαν*).

Τώρα ἐννοῶ· (*πρὸς τὸν Ὁράτιον*). Περίεργος σύμπτωσις· ἀλλ' ἰδοὺ ἔχω πρόχειρον τὴν φωτογραφίαν τῆς ἐρωμένης μου, ἣν ἀπέσπασα ἐκ τοῦ λευκώματος αὐτῆς. Σύγκρινον αὐτὴν μὲ τὴν γραφὴν τοῦ Ῥαφαήλ· θὰ ἴδῃς πόσον ἔχω δίκαιον. Οἱ αὐτοὶ ὀφθαλμοί, ἡ αὐτὴ κόμη, τὸ ῥεμβὸν καὶ διαυγὲς ὄμμα... (*Δίδει τὴν φωτογραφίαν τῷ Ὁρατίῳ.*)

Ὁράτιος (*ὠχριῶν*).

Τίνος εἶνε ἡ εἰκὼν αὕτη;

Ἰούλιος.

Ἀλλὰ δὲν σοὶ εἶπον; τῆς ἐρωμένης μου.

Ὁράτιος.

Τῆς ἐρωμένης σου! Δυστυχία μου! τὴν ἠγάπων· (*ῥίπτεται ἐπί τινος ἕδρας*).

Ἰούλιος (*τεταραγμένος*).

Πῶς, τὴν ἐρωμένην μου; Καὶ ἐκείνη σὲ ἀγαπᾷ;

Ὁράτιος.

(*Προσηλῶν τοὺς ὀφθαλμούς του ἐπὶ τῆς φωτογραφίας καὶ μὴ προσέχων εἰς τὸν Ἰούλιον.*)

Ὦ! ναί, εἶνε ἀληθές.

Ἰούλιος (*μετ' ὀργῆς*).

Ψεύδεσαι· ποτὲ δὲν δύναται ν' ἀγαπήσῃ τοιαύτην μορφὴν ἡ Σαπφώ· πρὸ ὀλίγου μοὶ τὸ εἶπες.

Ὁράτιος

(*πρὸς ἑαυτὸν καὶ προσβλέπων τὴν φωτογραφίαν*).

Διατί νὰ μὴ μὲ ἀγαπᾷ; μὴ ὁ ἔρως δὲν εἶνε τυφλός;

Ἰούλιος

(*πλησιάζων τὴν τράπεζαν καὶ κτυπῶν μετ' ὀργῆς ἐπ' αὐτῆς*).

Εἶνε τυφλός ναί, ἀλλ' ὄχι καὶ διὰ σέ, μορμολύκειον, τοῦ ὁποίου ἡ μορφὴ εἶνε κατάλληλος μόνον ὅπως ἐμπνέει τὸν φόβον, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὸν ἔρωτα. Τέρας!

Ὁράτιος

(*ἀνανεύων καὶ ἀφίνων νὰ καταπέσῃ ἡ εἰκών*).

Τέρας! Ἰούλιε μὲ ὑβρίζεις (*ἐγείρεται*).

Ἰούλιος.

Μὴ δὲν εἶσαι;

Ὁράτιος (*ἐκπλησσόμενος*).

Πῶς;...

Ἰούλιος (*μετ' ὀργῆς*).

Ἰδοὺ πῶς (*λαμβάνει ἀπὸ τῆς βιβλιοθήκης ζεῦγος πολυκρότων*). Λάβε· ὁ εἷς ἐξ ἡμῶν πρέπει νὰ ἀποθάνῃ.

Ὁράτιος.

Ἰούλιε!

Ἰούλιος.

Φοβῆσαι λοιπόν;

Ὁράτιος (*σοβαρῶς*).

Ναί, ἀλλ' ὑπὲρ ἐκείνης, ἣν θέλω νὰ καταστήσω εὐτυχῆ, ἔστω καὶ μὲ θυσίαν μου.

Ἰούλιος (*σαρκαστικῶς μειδιῶν*).

Δὲν ἐννοῶ τὴν θυσίαν σου αὐτήν.

Ὁράτιος.

Θὰ τὴν ἐννοήσῃς Ἰούλιε· ζῆθι ὑπὲρ ἐκείνης, ἣν τόσον ἠγάπησα καὶ παρ' ἧς οὐδέποτε ἀντηγαπήθην. Θὰ εὐτυχεῖ τοὐλάχιστον μετὰ σοῦ καὶ τοῦτο με ἀρκεῖ, ἐν' ᾧ ἐὰν σὲ φονεύσω...

Ἰούλιος.

Τί εἶπες; δὲν σὲ ἠγάπησε ποτέ;

Ὁράτιος.

Οὐδέποτε, διότι εἰμὶ δύσμορφος, τοὐτέστιν κατηραμένος.

Ἰούλιος (*ἀποθέτων τὸ πολύκροτον*).

Ὁράτιε, φίλε μου. *Προσπαθεῖ νὰ ῥιφθῇ εἰς τὰς ἀγκαλάς του*).

Ὁράτιος (*ἀπωθῶν δυσθύμως τὸν Ἰούλιον*).

Μακράν. Δὲν ἔχω πλέον φίλον· εἰμὶ ἀπόκληρος τῆς φιλίας ὅπως καὶ τοῦ ἔρωτος. Θὰ προσπαθήσω νὰ πνίξω ἀμφότερα τὰ αἰσθήματα ταῦτα εἰς τὴν καρδίαν μου, ζῆθι ὅμως μετ' ἐκείνης καὶ κατάστησον αὐτὴν εὐτυχῆ. Τοῦτο θὰ εἶνε ἡ παρηγορία μου· (*κατ' ἰδίαν καὶ ἀποχωρῶν*). Οἰκτρὰ παρηγορία!

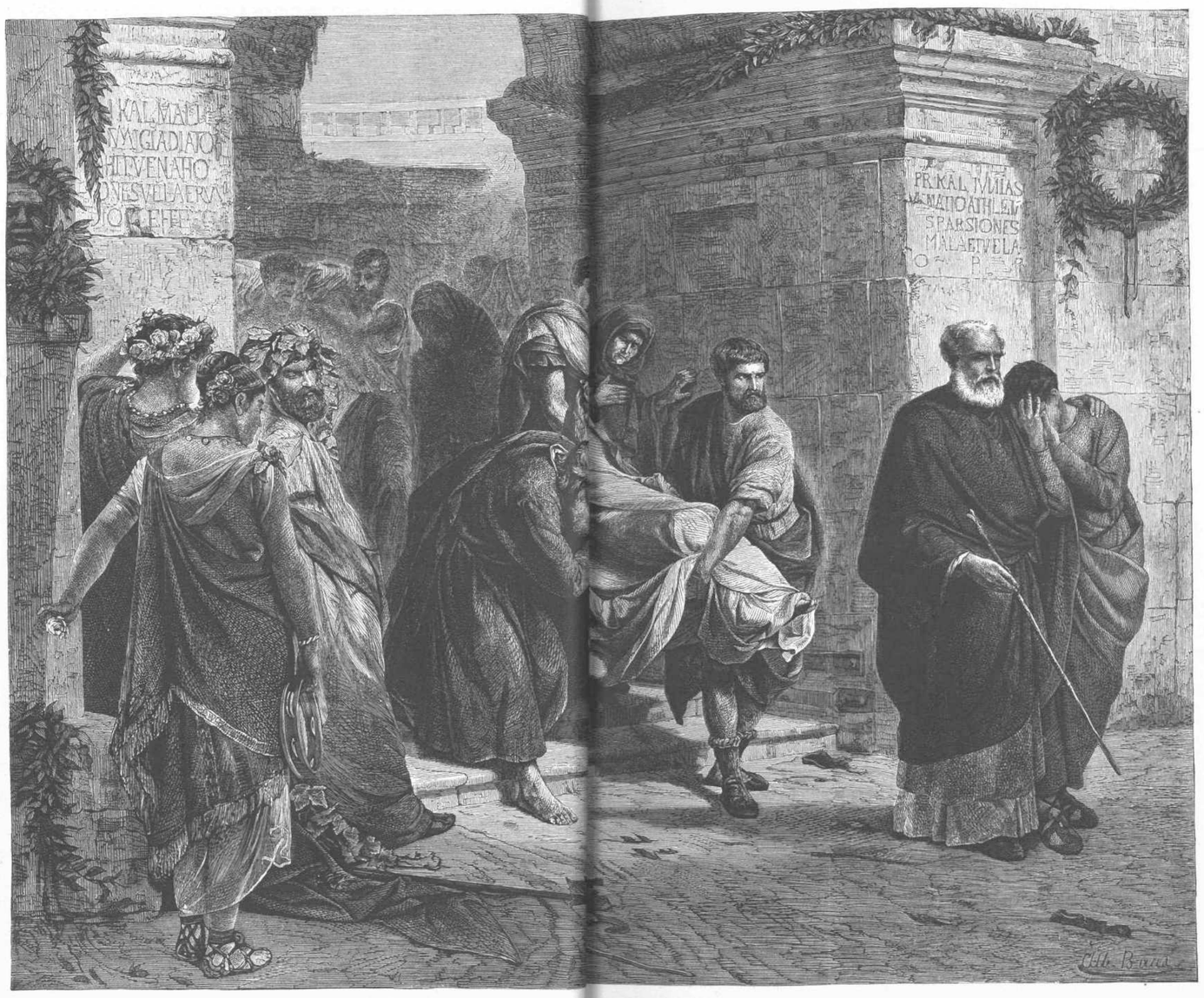

ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

ΕΝ ΜΕΣΩι ΤΩΝ ΝΕΦΩΝ.

Διήγημα.

(Τέλος.)

Β΄.

Οι τρεῖς συνοδοιπόροι ἐξηντλήθησαν κατ' ἀρχὰς εἰς κραυγὰς ἀπελπισίας, ἀλλ' ἀφ' οὗ ὁ "Κῆπος τῆς Καλύβης" καὶ κατόπιν καὶ ἡ γῆ ἐγένετο ἄφαντος, ἐπῆλθεν εἶδος ναρκώσεως, προξενηθείσης μᾶλλον ἐκ τῆς ἀδημονίας των ἢ ἐκ τῆς εἰς τὴν τύχην των ὑποταγῆς. Ἔμενον καὶ οἱ τρεῖς ἀκίνητοι καὶ σιωπηλοί. Ἡ θέσις των ἦτο πράγματι ἔκτακτος καὶ δεινὴ εἰς ἄκρον. Ἐν ταῖς πλείσταις περιπτώσεσιν οἱ κίνδυνοι, εἰς οὓς ἐκτίθεται ὁ ἄνθρωπος, προβλέπονται· προπαρασκευάζεται εἰς αὐτοὺς εἴτε διὰ ὑποθέσεων, εἴτε καὶ διὰ διηγήσεων ἢ ἀναγνώσεων· ἀλλ' ἐνταῦθα τὰ πάντα ἦσαν ἀπρόβλεπτα· ἐνταῦθα οὐδεμία ὑπῆρχε βοήθεια οὔτε ἐκ τῆς ἰδίας θελήσεως οὔτε ἐξ ἄλλου τινός, διότι οἱ τρεῖς οὗτοι ἀεροπόροι εὑρίσκονται τρόπον τινὰ ἐκτὸς τῆς ἀνθρωπίνης σφαίρας καὶ ἦσαν καταδεδικασμένοι εἰς τὴν παθητικὴν ἐκείνην τόλμην, μεθ' ἧς περιμένομεν τὸν θάνατον χωρὶς νὰ δυνάμεθα νὰ ὁρίσωμεν ἢ καὶ νὰ μαντεύσωμεν τὴν στιγμὴν αὐτοῦ. Ἡ Φλωρεντία, σχεδὸν ἀναίσθητος ἐκ τοῦ τρόμου, ἐστήριζε τὴν κεφαλήν της ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ ἀδελφοῦ της, ὅστις ἐκάθητο ἄναυδος καὶ ἀμηχανῶν τί νὰ πράξῃ. Καὶ ὁ Χριστιανὸς Λόφμαν, ὅστις ἐκάθητο εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τῆς λέμβου, ἐφαίνετο τεταραγμένος καὶ ἔρριπτεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν βλέμμα συμπαθείας πρὸς τοὺς δύο ἀδελφούς· ἀλλ' ἡ ἀνάμνησις τῆς ἀσπόνδου αὐτῶν ἔχθρας ἐκράτει τοὺς δύο ἄνδρας κεχωρισμένους, καίτοι συνηνωμένους ὄντας ἐν τῷ κοινῷ καὶ φρικώδει κινδύνῳ.

Ἐν τοσούτῳ τὸ ἀερόστατον, παραδεδομένον εἰς τὰ νυκτερινὰ ῥεύματα τοῦ ἀνέμου, ἵπτατο εἰς τὰ ὕψη, ποτὲ μὲν διασχίζον τὸν αἰθέρα ὡς χελιδὼν πετῶσα πρὸς τὴν φωλεάν της, ποτὲ δὲ αἰωρούμενον ὑπεράνω τῶν ὀρέων ὡς ἱέραξ ἀδηφάγος. Ἐνίοτε ὁ Ῥίττερ καὶ ὁ Λόφμαν ἔβλεπον πρὸς τὰ κάτω, καὶ τότε ἐν τῷ βάθει τοῦ ἀχανοῦς κρημνοῦ ἔβλεπον ἀμυδρά τινα καὶ τρέμοντα φῶτα, τὰ ὁποῖα ἐνέφαινον τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία. Ἀλλὰ καὶ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἴχνη τῆς κατοικίας τῶν ἀνθρώπων ἐξηφανίσθησαν μετ' οὐ πολύ, καὶ ὁ ἀὴρ καθίστατο ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἀραιότερος, ὥστε δυσκολωτέρα ἐγίνετο ἡ ἀναπνοή των καὶ πίεσις ἀφόρητος κατέθλιβε τὸ στῆθος καὶ τὴν κεφαλήν των. Τὸ ψῦχος τῆς νυκτὸς ἐπάγονε τὰ μέλη των, καὶ ἡ Φλωρεντία, μὴ ἀντέχουσα πλέον, ἔπεσε παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἀδελφοῦ της.

— Τί κάμνεις; εἶπεν οὗτος.

— Θέλω νὰ κοιμηθῶ, ἐψιθύρισεν ἡ κόρη.

— Μὴ κοιμηθῇς, Φλωρεντία· μὴ κοιμηθῇς! Ὁ ὕπνος εἶναι θάνατος· ἐγείρου! ἐγείρου!

Ἀλλ' ἡ κόρη ἔμενεν ἀκίνητος.

— Φλωρεντία! ἐπανέλαβεν ὁ Μιχαὴλ ἔξω φρενῶν... ὤ! Θεέ μου! Δὲν μὲ ἀκούει... Καὶ νὰ μὴ ὑπάρχῃ οὐδὲν μέσον νὰ τὴν θερμάνω!

— Λάβετε αὐτὸν τὸν μανδύαν, εἶπε τότε φωνή.

Ὁ Μιχαὴλ ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ εἶδε τὸν Λόφμαν τείνοντα αὐτῷ τὸν βαρὺν μανδύαν του.

— Ἀλλ' ὑμεῖς; ἠρώτησεν ὁ Ῥίττερ ἔκπληκτος καὶ συγκεκινημένος.

— Οἱ δυνατώτεροι πρέπει καὶ νὰ ὑπομένωσι περισσότερον, ἀπήντησεν ὁ Λόφμαν, παραδίδων αὐτῷ τὸν μανδύαν του.

Ἐν ᾧ δὲ ἀμφότεροι κατεγίνοντο νὰ σκεπάσωσι διὰ τοῦ μανδύου τὸ ψυχρὸν σῶμα τῆς κόρης, ἡ χεὶρ τοῦ Μιχαὴλ ἔψαυσε τὴν χεῖρα τοῦ ἐχθροῦ του. Ἐν βαθείᾳ συγκινήσει ἔσφιγξεν αὐτὴν τὴν χεῖρα.

— Ὅ,τι ἐπράξετε, τῷ εἶπεν, ἐξαγοράζει τὰ πάντα. Λυποῦμαι ὅτι σᾶς εἶπον λέξεις προσβλητικάς.

— Μὴ λυπεῖσθαι, ἀπήντησεν ὁ ἄλλος· τὸ ἄδικον εἶναι ἐκ μέρους μου.

— Ἂς εἴμεθα λοιπὸν ἀνεκτικοὶ ὁ εἷς πρὸς τὸν ἄλλον, εἶπεν ὁ Μιχαήλ· μετ' ὀλίγον ἀμφότεροι θ' ἀναγκασθῶμεν νὰ δώσωμεν λόγον τῶν πράξεών μας ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· ἂς καταθέσωμεν τουλάχιστον τὸ μῖσός μας τώρα ὅτε μέλλομεν νὰ ἐμφανισθῶμεν ἐνώπιον Αὐτοῦ.

— Οὐδὲν αἰσθάνομαι πλέον μῖσος, ἀνέκραξεν ὁ Χριστιανός· ἰδοὺ ἡ χείρ μου, Μιχαὴλ Ῥίττερ, καὶ πίστευσον εἶναι χεὶρ φίλου.

— Καὶ ὡς τοιαύτην τὴν δέχομαι, ἀπήντησεν ὁ Μιχαήλ· μᾶς ἠπάτησαν ἀμφοτέρους, Λόφμαν· ἑκάτερος ἡμῶν ἐνόμιζεν ὅτι ὁ ἄλλος ἦτο ἀνὴρ κακεντρεχὴς καὶ μοχθηρός, καὶ τοῦτο διότι τὰ συμφέροντά μας συνεκρούοντο· ἐσυκοφαντήθημεν ἀμοιβαίως διότι δὲν ἐγνωριζόμεθα. Φεῦ! οὕτω συμβαίνει συνήθως· τὰ μίση τῶν ἀνθρώπων προέρχονται συνήθως συνεπείᾳ ἀγνοίας ἢ παρεξηγήσεως. Ἂς εὐχαριστήσωμεν ἀμφότεροι τὴν θείαν Πρόνοιαν ὅτι μᾶς ἥνωσεν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ταύτῃ ὥρᾳ, ὅπως ἐμφανισθῶμεν ἐνώπιον τοῦ Πλάστου μὲ καρδίαν καθαράν.

— Καὶ ἐγὼ θὰ εὐχαριστήσω τὸν Θεὸν μεθ' ἡμῶν, εἶπεν ἡ Φλωρεντία, ἥτις συνελθοῦσα εἶχεν ἀκούσει τὸν διάλογον τῶν δύο ἀνδρῶν.

— Ἂς προσευχηθῶμεν λοιπόν! εἶπεν ὁ Μιχαήλ· καὶ ὁ Θεὸς συγχωρῆσαι ἡμῖν, ὅπως ἡμεῖς συγχωροῦμεν!

Καὶ ἀσκεπεῖς ἵσταντο καὶ οἱ τρεῖς καὶ προσηύχοντο. Μόλις δὲ εἶχον τελειώσει, καὶ ἐλαφρὸς ἐφάνη πρὸς ἀνατολὰς φωτισμός· ἦτο ἡ ἀναγεννωμένη ἡμέρα. Ὁ ἄνεμος εἶχε πέσει, καὶ τὸ ἀερόστατον ἤρξατο κατ' ὀλίγον κατερχόμενον ἐκ τοῦ ὕψους. Ἡ συμφιλίωσις εἶχεν ἀναπτερώσει ὀλίγον τὰς ἐλπίδας. Ἐν ὅσῳ τὸ μῖσος ἐχώριζεν αὐτούς, ἕκαστος δὲν εἶχεν ἢ ἑαυτὸν παρήγορον καὶ βοηθόν· ἤδη ὅμως ἦσαν τρεῖς δυνάμενοι νὰ ὑποστηρίζωσι καὶ νὰ ἐνθαρρύνωσιν ἀλλήλους. Ὁ ἥλιος ἀνέτειλε, καὶ μακρόθεν ἐφάνησαν αἱ πεδιάδες τῆς Βάδης. Διὰ τοὺς δυστυχεῖς ἀεροπόρους ἡ θέα αὕτη ἦτο ὡσεὶ ἀνάστασις· τώρα δὲν ἦσαν πλέον μεμονωμένοι εἰς τὸ σκοτεινὸν ἐκεῖνο χάος, ἐν ᾧ περιεφέροντο καθ' ὅλην τὴν νύκτα. Ἡ γῆ ὑπῆρχεν εἰσέτι! Τὴν ἔβλεπον ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῶν· ἔβλεπον τοὺς ποταμούς, τὰ ὄρη, τὰς πόλεις· ἐκεῖ ἦσαν ἄνθρωποι, ὅμοιοί των, οἵτινες ἴσως παρηκολούθουν αὐτοὺς διὰ τῶν εὐχῶν των ἐν μέσῳ τῶν νεφῶν. Καὶ τὸ ἀερόστατον κατήρχετο βραδέως. Τέλος διέκρινον τοὺς ἀγρούς, τὰς οἰκίας, τοὺς ἀνθρώπους. Αἴφνης ὁ Ῥίττερ ἀνέπεμψε κραυγὴν χαρᾶς· εἶδε τὸ χωρίον του καὶ τὰ γνωστὰ αὐτῷ περίχωρα. Ἡ Φλωρεντία, δακρυβρέκτους ἔχουσα τοὺς ὀφθαλμούς, ἥνωσε τὰς χεῖράς της· ἔβλεπε καὶ αὐτὴ τὴν οἰκίαν των, τὸν μικρὸν κῆπον, τὸ ξύλινον θρανίον ἐφ' οὗ ἐκάθητο ἐργαζομένη, τὸν μικρὸν ῥύακα. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν τὸ ἀερόστατον, ὅπερ ἐξηκολούθει κατερχόμενον, ἤρξατο πάλιν ἀνυψούμενον ὠθούμενον ὑπὸ ἐλαφροῦ ἀνέμου. Οἱ δύο ἀδελφοὶ ἀνέπεμψαν κραυγὴν ἀπελπισίας καὶ ἔτεινον τὰς χεῖράς των ὡς νὰ ἤθελον νὰ σπεύσωσι πρὸς τὴν οἰκίαν των.

— Θεέ μου, δὲν ὑπάρχει λοιπὸν μέσον νὰ κατέλθωμεν; ἀνεφώνησεν ἡ Φλωρεντία.

— Ὑπάρχει μέσον, ἀπήντησεν ὁ Λόφμαν, ἀλλ' ἐπικίνδυνον εἰς ἄκρον.

— Οἱονδήποτε καὶ ἂν ἦναι, εἶπεν ὁ Μιχαήλ, προτιμότερον τῆς ἀφορήτου ταύτης ἀγωνίας, ἐνθυμίσου ὁποίαν νύκτα διήλθομεν.

— Ἔχεις δίκαιον, ἀπεκρίθη ὁ Χριστιανός· ἄλλως τε εἶναι καὶ ἡ μόνη σωτηρία μας...

Καὶ ἐγερθεὶς ὕψωσε τὴν ῥάβδον του καὶ διὰ τῆς σιδηρᾶς αἰχμῆς ἔσχισε τὸ περικάλυμμα τοῦ ἀεροστάτου. Τὸ ἀερόστατον ἐφάνη ὡς ἀναπέμπον στεναγμὸν καὶ ἐτινάχθη σπασμωδικῶς ὡς ἄνθρωπος λαμβάνων καίριον τραῦμα. Ἐπὶ στιγμὴν ἡ ἀβεβαιότης ἦτο φρικώδης. Τὸ ἀέριον ἐξήρχετο ὁρμητικῶς καὶ συρίζον διὰ τῆς ὀπῆς, καὶ τὸ ἀερόστατον κατέπιπτε μετὰ φοβερᾶς ταχύτητος. Οἱ τρεῖς ἀεροπόροι ἔκλεισαν τοὺς ὀφθαλμούς, ἔντρομοι, ζαλισμένοι... Αἴφνης ἠκούσθη σχίσιμον παρατεταμένον, παρακολουθούμενον ὑπὸ βιαίας ὠθήσεως. Ὕψωσαν τὰς κεφαλὰς καὶ εἶδον ὅτι τὸ ἀερόστατον ἐκρέματο ἀπὸ τῶν κλάδων ὑψηλῆς πεύκης. Εἶχον σωθῆ ὡς ἐκ θαύματος.

Γ΄.

Περὶ τὴν ἑσπέραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὁ Λόφμαν καὶ ὁ Ῥίττερ ἐκάθηντο παρὰ τὸ παράθυρον μικρᾶς ἐξοχικῆς οἰκίας Ἡ οἰκία ἀνῆκε τῷ Μιχαήλ, ὅστις εἶχεν ὁδηγήσει ἐκεῖ τὸν συνοδοιπόρον του εὐθὺς μετὰ τὴν σωτηρίαν των. Οἱ δύο ἀδελφοὶ κατ' ἀρχὰς οὐδὲν ἄλλο αἴσθημα ᾐσθάνθησαν ἢ τὸ αἴσθημα τῆς χαρᾶς ἐπὶ τῇ ἀπιστεύτῳ διασώσει· μετὰ ταῦτα ὅμως ὁ Μιχαὴλ ἤρξατο πάλιν σκεπτόμενος περὶ τῶν κινδυνευόντων συμφερόντων του. Καθήμενος παρὰ τὸ παράθυρον ἐτήρει σιωπήν, ὅτε ὁ Χριστιανός, ὅστις παρετήρει τὴν πρὸ τῶν ποδῶν του ἐκτεινομένην ἐξοχήν, τῷ εἶπεν αἴφνης·

— Μέχρι τίνος σημείου ἐκτείνεται τὸ κτῆμά σου, κύριε Ῥίττερ;

— Ἆ! ἀπεκρίθη οὗτος μετὰ πικρίας· θέλεις νὰ μάθῃς τί εἰσόδημα θά σοι ἀποφέρῃ τὸ κτῆμα ἀφ' οὗ τὸ κερδίσῃς;

— Οὐδ' ἐσκεπτόμην περὶ τούτου, ἀπεκρίθη ὁ Λόφμαν.

— Μὴ δικαιολογεῖσαι· ἕκαστος ἔχει πεποίθησιν εἰς τὸ δίκαιόν του. Ἰδού, νὰ σοὶ δείξω τὰ ὅρια τοῦ κτήματος.

Καὶ λεπτομερῶς τῷ ἔδειξε τὰ πάντα· τὰ δάση, τοὺς ἀγρούς, τὰς βοσκάς.

— Ὡραῖον κτῆμα πραγματικῶς, εἶπεν ὁ Χριστιανός.

— Κτῆμα, τὸ ὁποῖον μοὶ ἐκόστισε κόπους πολλούς. Ἤλπιζον νὰ ἐπιφέρω βελτιώσεις τινάς, ἀλλὰ τίς οἶδε ἐπὶ πόσας ἀκόμη ἡμέρας θὰ ἦναι εἰς τὴν ἐξουσίαν μου; Ἴσως καθ' ἣν ὥραν ὁμιλοῦμεν, δὲν μοὶ ἀνήκει πλέον...

Εἰσῆλθεν ἡ Φλωρεντία κρατοῦσα ἐπιστολήν.

— Ἡ ἐπιστολὴ εἶναι τοῦ δικηγόρου μου, κ. Αἴτωφ, εἶπεν ὁ Μιχαὴλ ὠχριῶν... Τοῦτο σημαίνει ὅτι ἡ ἀπόφασις ἐξεδόθη.

Καὶ ἔτεινε τὴν χεῖρα διὰ νὰ λάβῃ τὴν ἐπιστολήν. Ἡ Φλωρεντία ἐκράτησε τὴν χεῖρα ταύτην εἰς τὰς χεῖράς της καὶ ῥίπτουσα βλέμμα συνεσταλμένον πρὸς τὸν Λόφμαν·

— Ὅ,τι κοὶ ἂν συμβῇ, εἶπε, μὴ λησμονήσετε ὅτι παρῃτήθητε τοῦ μίσους.

— Δός μοι τὴν ἐπιστολήν, εἶπεν ὁ Μιχαὴλ τεταραγμένος.

— Οὐχὶ πρὶν μοὶ ὑποσχεθῆτε ἀμφότεροι ὅτι θὰ ὑποταχθῆτε ἄνευ μνησικακίας εἰς τὴν ἀπόφασιν. — Ἐνθυμηθεῖτε τὴν νύκτα, ἣν διήλθομεν ἐν μέσῳ τῶν νεφῶν, προσέθηκεν ἡ κόρη δεικνύουσα πρὸς τὸ δένδρον, ἀφ' οὗ ἐκρέμαντο εἰσέτι τὰ ῥάκη τοῦ ἀεροστάτου.

Ὁ Ῥίττερ καὶ ὁ Λόφμαν ἀντήλλαξαν βλέμμα· ἐδίστασαν ἐπὶ στιγμὴν καὶ ἔπειτα ἔσφιγξαν ἀλλήλοις τὴν χεῖρα.

— Ναί, ναί, εἶπεν ὁ Μιχαήλ, ἔχεις δίκαιον, ἀδελφή. Σωθέντες διὰ τῆς βοηθείας τοῦ Θεοῦ, ἂς τῷ ἀποδείξωμεν τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν ὑποτασσόμενοι εἰς τὰς βουλάς του. Χριστιανὲ Λόφμαν, τὴν ἔχθραν μας ἀφήσαμεν ἐκεῖ ἐπάνω ἂς μὴ τὴν ἐπαναλάβωμεν πλέον ἐπὶ τῆς γῆς. Ὅ,τι καὶ ἂν περιέχῃ ἡ ἐπιστολὴ αὕτη, ὁρκίζομαι ὅτι θὰ παραδεχθῶ ἀγογγύστως.

— Καὶ ἐγώ, εἶπεν ὁ Χριστιανός, θὰ εὐλογῶ τὴν Θείαν Πρόνοιαν, ὅτι μοὶ ἐδώρησε φίλον, καὶ ἂν ἡ ἐπιστολὴ μοὶ ἀναγγέλλῃ τὴν ματαίωσιν ὅλων τῶν ἐλπίδων μου.

Τότε ἡ Φλωρεντία ἐνεχείρισε τὴν ἐπιστολὴν εἰς τὸν ἀδελφόν της, ὅστις τὴν ἤνοιξε καὶ τὴν ἀνέγνωσεν ἀταράχως, καίτοι ἐλαφρῶς ὠχριῶν.

— Εἶσαι εἰς τὸ κτῆμά σου, κύριε Λόφμαν, εἶπεν ὁ Μιχαὴλ στρεφόμενος πρὸς τὸν φίλον του.

— Λοιπὸν ἡ ἀπόφασις ἀπέβη ὑπὲρ ἐμοῦ; ἠρώτησεν οὗτος.

— Ἰδοὺ ἡ ἀπόφασις, εἶπεν ὁ Ῥίττερ, τείνων αὐτῷ τὸ ἔγγραφον. Ἀπὸ τοῦδε τὸ κτῆμα τοῦ ἐξαδέλφου σου σοὶ ἀνήκει...

— Τὸ κτῆμα δὲν ἀξίζει ὅσον ἡ ἀπόκτησις φίλου! διέκοψεν ὁ Λόφμαν σχίζων τὸ ἔγγραφον.

Ὁ Ῥίττερ τὸν ἔβλεπεν ἐκπεπληγμένος.

— Ναί, ἐξηκολούθησεν ὁ Χριστιανός· ἐνταῦθα εἰσῆλθον ὡς φίλος· δὲν θὰ μείνω ὡς ἐχθρός. Ὁ τοσοῦτον γενναίως καὶ φιλοξένως ὑποδεξάμενός με ἂς ἀποφασίσῃ περὶ τῶν δικαιωμάτων μας.

— Ἐγὼ ν' ἀποφασίσω; εἶπεν ὁ Μιχαὴλ συγκεκινημένος.

Ὁ Λόφμαν ἔρριψε βλέμμα πλῆρες συμπαθείας πρὸς τὴν Φλωρεντίαν, ἥτις ἐταπείνωσε τοὺς ὀφθαλμούς της· εἶτα δὲ λαμβάνων τὴν χεῖρα τοῦ φίλου του, τῷ εἶπεν·

— Ἡ ἀναδείξασα ἡμᾶς φίλους ἂς συνδέσῃ σφιγκτότερον τοὺς δεσμοὺς τούτους, καὶ ἂς καταστήσῃ τὴν διανομὴν ἡμῶν εὔκολον καὶ φιλικήν.

— Πῶς τοῦτο; ἠρώτησεν ὁ Μιχαήλ.

— Μεταβάλλουσα τοὺς φίλους εἰς ἀδελφούς!

Ὁ Ῥίττερ προσέβλεψε μειδιῶν τὴν Φλωρεντίαν, ὡς νὰ ἠρώτα αὐτὴν διὰ τοῦ βλέμματος· ἡ δὲ κόρη ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας του, τείνουσα τὴν δεξιάν της πρὸς τὸν Λόφμαν.

ΤΕΛΟΣ.

Ο ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΠΛΑΝΤΙΝΟΣ.

Βιογραφικὴ εἰκὼν τοῦ XVI αἰῶνος ὑπὸ τῆς

Κας M. ZWAANSWYK.

Νῦν ὅτε αἱ πύλαι τῆς ἐν Ἀμβέρσῃ διεθνοῦς Ἐκθέσεως εἶναι ἀνοικταί, νῦν ὅτε αἱ ἔνδοξοι Ἀθῆναι τοῦ βορρᾶ, ὡς δικαίως δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν τὴν Ἀμβέρσην, προσελκύουσιν ἀπείρους ξένους, θεωροῦμεν σκόπιμον νὰ εἴπωμεν βραχέα τινὰ περὶ ἑνὸς τῶν διαπρεπεστέρων τέκνων τῆς πόλεως ταύτης, ὅστις ἐκ τοῦ μηδενὸς προαχθεὶς καὶ ὑψωθεὶς περιῆλθεν εἰς φήμην εὐρωπαϊκὴν καὶ μεγάλως ἐδόξασε τὴν ὡραίαν αὐτοῦ πόλιν. Ὁ ἀνὴρ οὗτος ἦτο ὁ Χριστοφόρος Πλαντῖνος ὁ μέγας τυπογράφος, τοῦ ὁποίου τὰ ἔργα τοσοῦτον ἐγένοντο γνωστά.

Ἐν μιᾷ τῶν μεγαλειτέρων πλατειῶν τῆς πόλεως, τῇ Kydagsmarkt καλουμένῃ, κεῖται μεγάλη οἰκία, ἧς ὁ παλαιὸς ῥυθμὸς ἑλκύει εὐθὺς ἐκ πρώτης ὄψεως τὰ βλέμματα ἡμῶν. Ὑπεράνω τῆς μεγάλης θύρας τοῦ ὑπερηφάνου τούτου μεγάρου βλέπομεν οἰκόσημον, παριστῶν χεῖρα προέχουσαν ἐκ νεφελῶν ἐν μέσῳ χρυσοῦ κύκλου καὶ ἀναγινώσκομεν τὴν ταπεινόφρονα λατινικὴν ἐπιγραφὴν Labore et Constantia (διὰ τῆς ἐργασίας καὶ τῆς καρτερίας). Ἡ οἰκία αὕτη, ἥτις καὶ σήμερον καλεῖται Den golden Passer (ὁ χρυσοῦς κύκλος), εἶναι ἡ οἰκία, ἐν ᾗ κατῴκει ὁ διάσημος τυπογράφος Πλαντῖνος.

Ἂς ἀνατρέξωμεν τὸ χρονικὸν διάστημα τριῶν αἰώνων, τὸ χωρίζον ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ ἂς ἴδωμεν τί ἦτο τότε ἡ Ἀμβέρση. Ἦτο πόλις ἐμπορικὴ πλουσία καὶ διαπρεπής, ἥτις ὡς ἄνασσα ἐκάθητο ἐπὶ θρόνου· ἦτο πόλις, ἐν ᾗ ἤνθουν καὶ τέχναι καὶ ἐπιστῆμαι, καὶ ἤκμαζε τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ βιομηχανία. Ἐν ἔτει 1549 δύο πτωχοὶ σύζυγοι ἦλθον καὶ ἀπεκατεστάθησαν ἐν Ἀμβέρσῃ. Ὁ ἀνὴρ ἦτο βιβλιοδέτης τὸ ἐπάγγελμα καὶ ἵδρυσε μικρὸν καὶ ἀφανὲς βιβλιοδετικὸν κατάστημα, ἡ δὲ γυνὴ ἔκαμνε περιωρισμένον ἐμπόριον ὑφασμάτων· ἦλθον ἀμφότεροι ἐκ Γαλλίας ἐπὶ τῇ ἐλπίδι νὰ εὕρωσι τύχην ἐν τῇ ξένῃ γῇ ἀφ' οὗ ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν πατρίδι δὲν ἠδύναντο νὰ εὕρωσι πόρον ζωῆς ἐπαρκῆ. Ὁ ἀνήρ, Χριστοφόρος Πλατῖνος τὸ ὄνομα, ἐγεννήθη ἔν τινι μικρῷ χωρίῳ παρὰ τὴν πόλιν Tours, καὶ διατελῶν ἐργάτης ἐν τῷ τυπογραφείῳ τοῦ Μασὲ ἐν Καένῃ ἐνυμφεύθη τὴν Ἰωάνναν Ῥιβιέρη (τῷ 1546). Καλῶς γνωρίζων τὴν βιβλιοδετικὴν καὶ τὴν τυπογραφικὴν ὁ Πλαντῖνος δὲν ἐβράδυνε νὰ γείνῃ γνωστὸς ἐν Ἀμβέρσῃ, ἔνθα αἱ δύο αὗται τέχναι δὲν εἶχον πολλοὺς τοὺς ὀπαδούς. Ἀλλὰ κατὰ τὰ πρῶτα ἓξ ἔτη ἡ τύχη δὲν τῷ ἦτο πολὺ εὐνοϊκή. Αἴφνης ὅμως ἀπρόοπτόν τι περιστατικὸν μετέβαλε τὴν τύχην του. Ἦτο ἡ παραμονὴ τῆς μεγάλης νηστείας καὶ ὅμιλοι μετημφιεσμένων διέτρεχον ἐν εὐθυμίᾳ τὰς σκοτεινὰς τῆς πόλεως ὁδούς. Ὁ Πλαντῖνος, ὅστις μετέφερε δεδεμένον βιβλίον εἴς τινα οἰκίαν, συνηντήθη καθ' ὁδὸν πρὸς ἕνα τοιοῦτον ὅμιλον· οἱ εὐθυμοῦντες διατελοῦντες ὅλοι ἐν μέθῃ ἐπετέθησαν ἀναιτίως κατὰ τοῦ δυστυχοῦς τεχνίτου καὶ τὸν ἐτραυμάτισαν τόσον βαρέως, ὥστε ὅταν ἀνέλαβεν ἀπὸ τῆς ἀσθενείας του δὲν ἠδυνήθη πλέον νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν τέχνην του. Ὁ Πλαντῖνος ὅμως δὲν ἐκάθησεν ἀργός, δὲν ἀπηλπίσθη· "Ἐργασία καὶ καρτερία" ἦσαν τὸ σύνθημά του. Οἱ ἐπιτεθέντες κατ' αὐτοῦ εὐγενεῖς φοβούμενοι καταγγελίαν προσέφερον αὐτῷ χρήματα ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ Πλαντῖνος διὰ τῶν χρημάτων τούτων ἵδρυσε μικρὸν τυπογραφεῖον καὶ ἤρχισεν ἐκτυπῶν βιβλία ἢ μᾶλλον φυλλάδια κατὰ παραγγελίαν διαφόρων πελατῶν του· ἀλλὰ τὰ ἔργα ταῦτα ἦσαν ἔργα πρωτοπείρου, διότι ἡ τέχνη δὲν εἶχεν εἰσέτι ἀρκούντως ἀναπτυχθῆ. Δὲν παρῆλθεν ὅμως πολὺς χρόνος, ὅτε ὁ Πλαντῖνος ἐξέδωκε τὸ πρῶτον κύριον ἔργον του, βιβλίον μὲ χρονολογίαν καὶ μὲ τὸ ὄνομά του. Τὸ ἀρχαιότατον τοῦτο βιβλίον, τὸ λαμπρότερον κειμήλιον ἐν τῷ σημερινῷ μουσείῳ τοῦ Πλατίνου φέρει τὸν ἑξῆς τίτλον· Michel Bruto. La instruzione di una fanciulla nata nobilmente, μετὰ γαλλικῆς μεταφράσεως· L'instruction d'une jeune fille de noble maison. Τὸ ἔτος τῆς τυπώσεως εἶναι τὸ 1555, τὸ δὲ σχῆμα τοῦ βιβλίου εἰς 8ον. Ἐν ἔτει 1564 ὁ Πλαντῖνος μετῴκησεν εἰς τὴν οἰκίαν, τὴν καλουμένην de groote Valk (ὁ μέγας ἱέραξ), ἣν καὶ ἐβάπτισε διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ "Χρυσοῦ Κύκλου"· τὸ δὲ 1565 ἠγόρασε καὶ ἑτέραν οἰκίαν, de kleine Valk (ὁ μικρὸς ἱέραξ) καλουμένην, καὶ βαθμηδὸν ἀπέκτησεν ὁλόκληρον σύμπλεγμα οἰκιῶν, διότι τὸ τυπογραφεῖόν του προήγετο κατ' ἔτος καὶ πλουσιώτερον αὐτὸν καθίστα. Τῷ 1579 ὁ πολυετὴς αὐτοῦ φίλος καὶ συνεργάτης Ἰωάννης Μορέτος ἐνυμφεύθη τὴν νεωτέραν αὐτοῦ θυγατέρα, καὶ ἠγόρασε τὴν μεγάλην οἰκίαν, ἔνθα σήμερον εὑρίσκεται τὸ περιώνυμον μουσεῖον Πλαντίνου-Μορέτου. Ἡ πρεσβυτέρα τοῦ Πλαντίνου θυγάτηρ ἐνυμφεύθη τὸν διάσημον ἐν τοῖς λογίοις τῆς ἐποχῆς του Ῥαφελέγγιον ἐκ Λουγδούνου· ἀλλὰ διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ οἴκου τοῦ Πλαντίνου ἐπισημότερος ὑπῆρξεν ὁ Μορέτος, ὅστις ἄφησε καὶ υἱοὺς καὶ ἐγγόνους διαπρέψαντας ἐν τῇ τυπογραφικῇ τέχνῃ.

Πλὴν ἂς ἐπανέλθωμεν εἰς τὸν Χριστοφόρον Πλαντῖνον, περὶ οὗ ἐνταῦθα ποιούμεθα τὸν λόγον. Ὁ ἀνὴρ οὗτος, συναγωνιζόμενος πρὸς ἐκδότας διασήμους, οἷος ὁ Ἐρρῖκος Στέφανος, ὁ Παῦλος Μανούτιος κ. ἄλ. κατώρθωσε νὰ φέρῃ εἰς τοιαύτην ἐντέλειαν τὰς πολυπληθεῖς του ἐκδόσεις, ὥστε ἡ Ἀμβέρση νὰ θεωρῆται κέντρον τυπογραφικόν, καὶ ν' ἀποκτήσῃ πλεῖστα ὅσα τυπογραφεῖα, πρὸς τὰ ὁποῖα ἀπετείνοντο οἱ θέλοντες νὰ δημοσιεύσωσί τι οὐ μόνον ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ, ἀλλὰ καὶ ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Γαλλίᾳ, ἥτις ἐθεωρεῖτο ὡς κατέχουσα τὴν πρώτην ὡς πρὸς τὴν τέχνην ταύτην θέσιν. Ὁ Πλαντῖνος τῷ 1560 ἐτύπωσε τὸ πρῶτον Ἑλληνικὸν βιβλίον· τὰ ἑλληνικὰ στοιχεῖα ἦσαν ὡραῖα, ὁ χάρτης ἄριστος καὶ ἐν γένει ἡ ἔκδοσις εἰς ἄκρον περιπεποιημένη. Τῷ 1562 ἐτελείωσε τὸ γιγάντιον αὐτοῦ ἔργον, τὸ ἀριστούργημα τῆς τυπογραφίας, τὸ Dictionarium tetraglotton.

Καίτοι τοσαύτας ἔχων ἐργασίας ὁ Πλαντῖνος εὕρισκε καιρὸν διὰ τὴν σπουδὴν διαφόρων γλωσσῶν· οὕτως ἐξέμαθα τὴν λατινικήν, τὴν ἱσπανικὴν καὶ τὴν ὀλλανδικήν, ἣν ἐγνώριζε κατὰ βάθος ὡς ἂν ἦτο Ὀλλανδός. Ἀπόδειξις πόσον καλῶς ἐγνώριζε τὴν ὀλλανδικὴν γλῶσσαν εἶναι, ὅτι τῇ παρακινήσει αὐτοῦ, τῇ ἐπιμονῇ του καὶ ἰδίως τῇ συνεργασίᾳ του συνετάχθη τὸ πρῶτον μεγαλείτερον λεξικολόγιον ἐν γλώσσῃ ὀλλανδικῇ. Δυστυχῶς δὲν σώζεται ἡ πρώτη ἔκδοσις τοῦ περιέργου τούτου βιβλίου, ἀλλὰ μόνον ἡ δευτέρα ἥτις ἐγένετο ἐν Middelburg.

(Ἕπεται τὸ τέλος.)

ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ ΠΑΡΙΣΙΝΗΣ ΚΥΡΙΑΣ ΑΝΑ ΤΗΝ ΚΑΣΜΙΡΗΝ ΤΩΝ ΙΝΔΙΩΝ.

(Συνέχεια.)

(Μετὰ εἰκόνων, ὅρα σελ. 44 καὶ 45.)

Ἡ ὁδός, ἡ ἀπὸ Σκάρδου εἰς Χιγὰρ ἄγουσα, εἶναι ὡραία καὶ κατάφυτος μέχρι τῶν ὀχθῶν τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ, ὃν ἠναγκάσθημεν νὰ διαβῶμεν διὰ πορθμείου. Ἐκεῖθεν τοῦ ποταμοῦ ἄρχεται ἡ μεγαλοπρεπὴς κοιλὰς τοῦ Χιγάρ, ἣν ἐπιστέφουσι δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ ὄρη ὑψηλὰ βραχώδη καὶ χιονοσκεπῆ. Αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου φωτίζουσαι τὰς λευκὰς ταύτας κορυφὰς παράγουσι φαινόμενον μοναδικὸν σχεδόν· πρὸ τῶν ποδῶν ἡμῶν ῥέει ὁ ποταμὸς Χιγάρ, ὅστις βραδύτερον χύνεται εἰς τὸν Ἰνδόν. Ἡ κοιλὰς εἶναι καλῶς καλλιεργημένη καὶ ἰδίως πλουσία εἰς δένδρα ὀπωροφόρα. Ἐν μέσῳ τῆς φυτείας φαίνονται τζαμία, μνήματα καὶ ὀθωμανικαί τινες οἰκίαι. Εἰς τὸ βάθος τῆς γραφικῆς ταύτης κοιλάδος ὑψοῦνται τὰ χιονοσκεπῆ ὄρη ἐν τῇ γαληνιαίᾳ αὐτῶν μεγαλοπρεπείᾳ. Εἶναι θέαμα, ὅπερ δὲν δύναται νὰ λησμονήσῃ τις ἀφ' οὗ ἅπαξ τὸ ἴδῃ. Αἱ ἀρχαὶ τῆς πόλεως, ἢ κάλλιον εἰπεῖν

τοῦ χωρίου Χιγάρ, ἦλθον εἰς προϋπάντησιν ἡμῶν, καὶ προσφέρουσιν ἡμῖν ὡραιοτάτας ὀπώρας, ἐν αἷς διακρίνονται ἰδίως τὰ βερίκοκα. Οἱ Κινέζοι καλοῦσι τὸ Χιγὰρ τὴν Τιβέτην τῶν βερικόκων.

Ὅλως περίεργα καὶ πρωτότυπα εἶναι ἐνταῦθα τὰ φρέατα· εἶναι ὀπαὶ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐδάφους, κεκλεισμέναι διὰ πώματος· τὸ ὕδωρ ἀντλεῖται διὰ μικρῶν ξυλίνων ἀγγείων προσηρμοσμένων εἰς μακρὰν ῥάβδον. Τὰ φρέατα ταῦτα εἶναι εἴδη δεξαμενῶν, αἵτινες δέχονται τὰ ποτάμια ὕδατα, δι' ὧν ἀρδεύονται οἱ ἀγροί. Ἐν

ΧΟΡΕΥΤΡΙΑΙ ΤΗΣ ΚΑΣΜΙΡΗΣ.

ταῖς δεξαμεναῖς ταύταις τὸ ὕδωρ καθαρίζεται φυσικῶς καὶ καθίσταται καταλληλότατον διὰ τὴν πόσιν. Αἱ οἰκίαι τοῦ Χιγὰρ εἶναι ὡς αἱ τοῦ Σκάρδου ἐκτισμέναι διὰ μικρῶν λίθων· ἔχουσι δὲ ὀλίγιστα παράθυρα, διότι φαίνεται ὅτι οἱ κάτοικοι ἀρκοῦνται εἰς τὴν θύραν μόνον, ἂν καὶ ἐν χειμῶνι μένωσιν ἐπὶ μῆνας ὅλους κεκλεισμένοι ἐν τοῖς σκοτεινοῖς τούτοις καταλύμασι. Ἴσως ἀποδοτέα ἡ ἔλλειψις αὕτη παραθύρων καὶ εἰς τὴν ἔλλειψιν καυσίμου ξυλείας, διότι οὕτω καθίστανται αἱ οἰκίαι θερμότεραι τὸν χειμῶνα· αἱ ἑστίαι εἶναι τόσον κακῶς ἐκτισμέναι, ὥστε ὁ καπνὸς πληροῖ τὰ δωμάτια εἰς τρόπον ἀφόρητον. Πρὸ ἐτῶν ἡ ἐμπορικὴ σημασία τοῦ Χιγὰρ ἦτο μεγαλειτέρα· σήμερον ὅμως τὸ ἐμπόριον ἐξέπεσε καὶ τοῦτο ἀποδίδεται τὸ μὲν εἰς τοὺς μεγάλους σωροὺς τῶν χιόνων, οἵτινες καθιστῶσι τὸν χειμῶνα τὴν ὁδὸν ταύτην σχεδὸν ἀδιάβατον, τὸ δὲ εἰς τοὺς ἐν τοῖς στενοῖς ἐκείνοις διαιτωμένους λῃστάς, οἵτινες ἐπιτίθενται κατὰ τῶν κερβανίων καὶ τὰ λῃστεύουσιν. Ὁ ἐκ Πορτογαλλίας Ἰησουΐτης Ἐσπινᾶς ἦτο ὁ τε-

λευταῖος Εὐρωπαῖος, ὁ διαβὰς ἐν ἔτει 1760 τὰ ἐπικίνδυνα ταῦτα στενὰ τοῦ ὄρους Καρακορούμ. Ἡμεῖς βεβαίως οὐδεμίαν ᾐσθανόμεθα διάθεσιν νὰ ὑποβληθῶμεν εἰς τοὺς κινδύνους τούτους· ἄλλως διὰ τὴν διάβασιν τῶν στενῶν τούτων ἀπαιτοῦνται καὶ χρήματα πολλά, καὶ τὸ βαλάντιόν μας ἦτο ἀρκούντως ἐξηντλημένον. Ἠρκέσθημεν ἑπομένως μόνον εἰς τὴν θέαν τῶν γιγάντων τούτων τῶν Ἰνδιῶν· διὸ καὶ ἀπεφασίσαμεν νὰ μεταβῶμεν μέχρι τοῦ φρουρίου Ἀσκόλη, ὅθεν, ὡς μᾶς εἶπον, τὸ βλέμμα ἐκτείνεται πρὸς τὰ πελώρια ἐκεῖνα ὕψη. Καὶ πράγματι ἀντεμοιφθημεν ἐπαρκῶς διὰ τοὺς ὑποστάντας κόπους. Εἰς διεύθυνσιν βορειο-ἀνατολικὴν φαίνεται τὸ ὄρος Μουστάγ, καὶ πλησίον αὐτοῦ αἱ χιονοσκεπεῖς κορυφαὶ τῶν ὀρέων Βαλτόρα, Γάντχη (6360 μέτρων ὕψους), Μαγγο-Γουσώρ (6190 μέτρ.), Μαχερβρούμ (7700 μ.), τοῦ Γουχερβρούμ (7900 μ.), καὶ τέλος τοῦ Δαγσάγγ (8480 μέτρ.) τοῦ ὑψηλοτέρου ὄρους τῆς ὑφηλίου μετὰ τὸ ὄρος Ἔβερεστ ἐν Νεπάλῃ, τὸ ὁποῖον ὑπερτερεῖ αὐτοῦ κατὰ μόνον 40 μέτρα. Ἀδυνατῶ νὰ περιγράψω τὸ μεγαλεῖον τῶν γιγάντων τούτων τῆς φύσεως κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου. Εἶδον ὑψηλὰ ὄρη φωτιζόμενα ὑπὸ τῶν τελευταίων ἀκτίνων τοῦ ἡλίου, ἐν Στυρίᾳ, ἐν Τυρόλῳ, ἐν Ἑλβετίᾳ, ἀλλ' ὁποία διαφορά! Ὅ,τι εἰς τὰς Ἄλπεις εἶναι θέαμα λαμπρόν, εἰς τὰ Ὑμαλάϊα εἶναι καταπληκτικόν, καὶ ὁ θεατὴς μένει ἔκθαμβος· νομίζει ὅτι εὑρίσκεται ἐν μέσῳ φρικώδους πυρκαϊᾶς ὑψουμένης μέχρις οὐρανοῦ καὶ ἀπειλούσης ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ ἑνώσῃ ὑπέρανω τῆς κεφαλῆς του τὰς πυρίνους αὐτῆς γλώσσας

εὐδιάθετος νὰ πωλήσῃ τὴν στολήν της· ὁ διερμηνεὺς τῷ ἀπήντησεν ὅτι συγκατατίθεται ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ λάβῃ ὁμοῦ καὶ τὴν γυναῖκα. Ἐννοεῖται ὅτι ὁ σύζυγός μου ἀπεποιήθη τοῦτο· τότε καὶ αὐτὴ ἠρνήθη νὰ παραχωρήσῃ τὴν ἐνδυμασίαν. Μετὰ πολλῆς δυσκολίας κατωρθώσαμεν νὰ παραστήσωμεν εἰς τοὺς ὀπαδοὺς τῆς νέας γυναικὸς ὅτι ἐζητοῦμεν μόνον τὴν στολήν· αὐτοὶ εὗρισκον πολὺ φυσικώτερον νὰ θέλῃ τις τὴν γυναῖκα μὲ τὴν ἐνδυμασίαν ἢ τὴν ἐνδυμασίαν ἄνευ τῆς γυναικός. Μέχρι τέλους οὐδὲν ἐγένετο. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ σύζυγός μου ἐπέμενε νὰ ἔχῃ μίαν τοιαύτην ἐνδυμασίαν, ἐγένοντο καὶ περαιτέρω ἐνέργειαι, ἕως οὗ ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ, ἐφ' οὗ εἴχομεν στήσει τὰς σκηνάς ἡμῶν, χωρικὸς ἀγαθός, ἔχων γυναῖκα ἀρκούντως εὐειδῆ, ἑλκυόμενος ὑπὸ τοῦ κέρδους ἐπρότεινε νὰ πωλήσῃ τὴν στολὴν τῆς γυναικός του· αὕτη κατ' ἀρχὰς ἔκαμε δυσκολίας καὶ ἐφάνη περίλυπος εἰς ἄκρον· τῇ διαταγῇ ὅμως τοῦ ἀνδρός της μετέβη εἰς τὴν οἰκίαν της καὶ ἦλθε μετ' ὀλίγον κρατοῦσα εἰς τὰς χεῖρας τὴν

καὶ νὰ θάψῃ αὐτὸν ἐν τῷ πυρίνῳ ἐκείνῳ καὶ ἀπεράντῳ τάφῳ! Μετὰ τέσσαρας ἡμέρας ἐπανήλθομεν πάλιν εἰς Σκάρδον.

Ἡμέραν τινὰ μᾶς συνέβη περιστατικόν, τὸ ὁποῖον χαρακτηρίζει τὰ ἤθη τοῦ τόπου. Ὁ σύζυγός μου ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν ν' ἀγοράσῃ ὁλόκληρον ἐνδυμασίαν παρὰ γυναικὸς Βαλτῆ. Μετὰ πολλὰς ἐρεύνας εὑρέθη τέλος ἡ γυνή, ἥτις ἦλθε καθ' ἣν ὥραν ἐτελείωνε τὸ πρόγευμά μας· Ἦτο χορεύτρια φορροῦσα λαμπρὰν ἐνδυμασίαν. Ὁ σύζυγός μου ἠρώτησεν αὐτὴν ἐὰν ἦναι

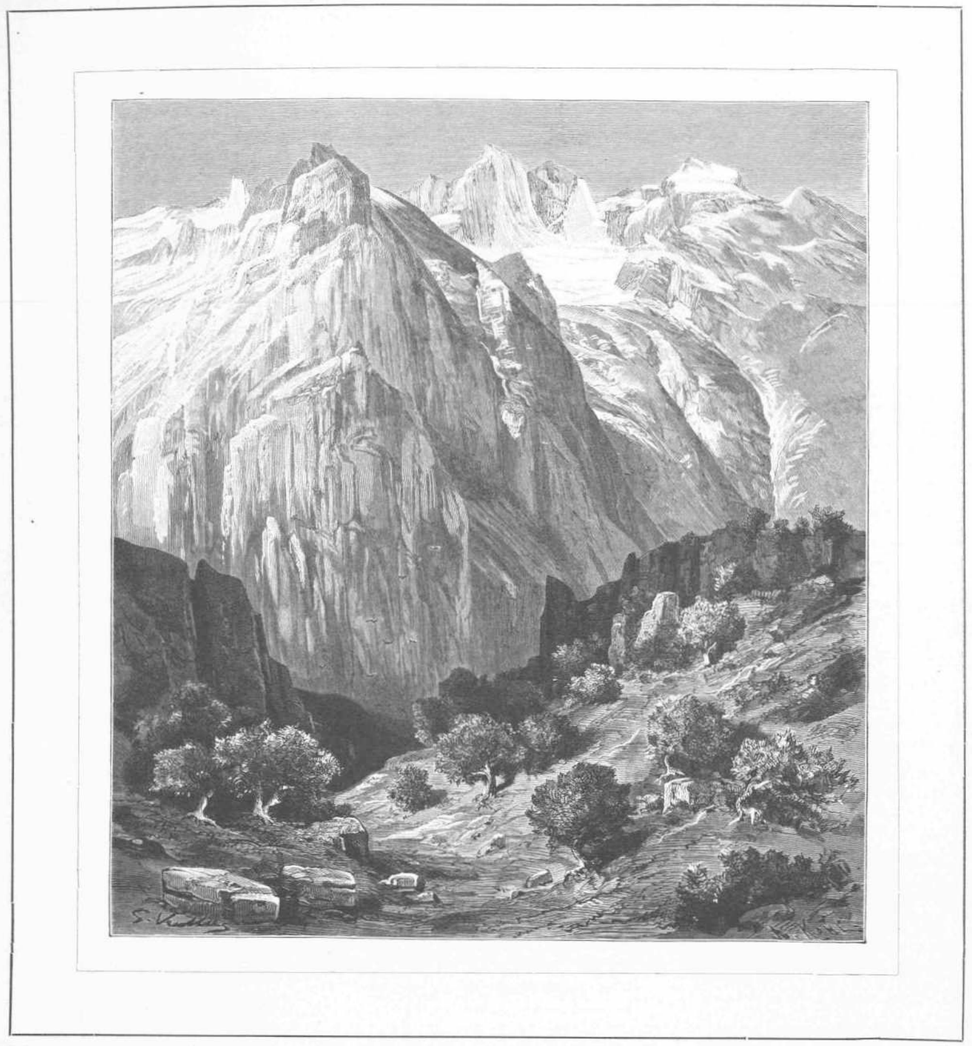

ΤΟ ΟΡΟΣ ΚΑΡΑΚΟΡΟΥΜ ΠΑΡΑ ΤΟ ΣΚΑΡΔΟΝ.

ἐνδυμασίαν καὶ τὰ καλλίτερα κοσμήματά της. Ἡ λύπη ἦτο ἀπεικονισμένη ἐπὶ τοῦ προσώπου της καὶ δάκρυα ἔβρεχον τοὺς ὀφθαλμούς της, ἅμα ὅμως ἔλαβε τὰ χρήματα, τὸ ἀντίτιμον τῆς θυσίας της, χαρὰ ἐπεχύθη ἐπὶ τοῦ προσώπου της καὶ τρέχουσα ἔφυγε πρὸς τὴν κατοικίαν της. Ἡ ἐνδυμασία τῶν Βαλτίδων γυναικῶν δὲν ἔχει τι τὸ ἔκτακτον· συνίσταται ἐκ μακροῦ λευκοῦ χιτῶνος, ἐκ περισκελίδος, λινοῦ ὑποκαμίσου καὶ μικρῶν δερματίνων ὑποδημάτων κεντημένων· τὰ ὑποδήματα ταῦτα φοροῦνται μόνον εἰς ἐπισήμους περιστάσεις, διότι συνήθως αἱ γυναῖκες ἐκεῖ βαίνουσι γυμνόποδες. Ὡραῖον εἶναι τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς των, διότι εἶναι κεκοσμημένον διὰ μικρῶν ἀργυρῶν πλακῶν· καλύπτεται δὲ τὸ ὅλον διὰ λεπτοτάτου λευκοῦ πέπλου, τὸ ὁποῖον πολλὴν παρέχει εἰς τὸ πρόσωπον χάριν. Τὰ κοσμήματα τῶν γυναικῶν συνίστανται εἰς βραχιόλια ἀργυρᾶ ἢ καὶ μολύβδινα διὰ τὰς πτωχοτέρας· αἱ ὀθωμανίδες δὲν φέρουσι κοσμήματα ἐπὶ τῆς ῥινός. Ὁ αὐτὸς χωρικός, δελεασθεὶς ὑπὸ τῶν στιλπνῶν ῥουπίων, μᾶς παρεχώρησε καὶ ἐνδυμασίαν ἀνδρικὴν πλήρη, ἥτις εἶναι πολὺ ἁπλουστέρα τῆς γυναικείας· μακρὸς χιτών, περισκελὶς καὶ μανδύας, ὅστις χρησιμεύει ὡς ἀλεξιβρόχιον καὶ ὡς προφυλακτικὸν κατὰ τοῦ ψύχους· αὐτὴ εἶναι ἡ ἐνδυμασία τοῦ ἀνδρός.

Μετὰ μεσημβρίαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐτελεῖτο μεγάλη μουσουλμανικὴ ἑορτὴ ἐν τῷ κήπῳ τοῦ τοποτηρητοῦ, εἰς ἣν καὶ ἡμεῖς προσεκλήθημεν· ἐννοεῖται δὲ ὅτι προθύμως ἐδεχθημεν τὴν πρόσκλησιν. Ὁ κῆπος ἔκειτο εἰς ἀπόστασιν ἑνὸς χιλιομέτρου ἀπὸ τῆς πόλεως Σκάρδου εἰς τοὺς πρόποδας γραφικωτάτου βράχου, ἀπὸ τοῦ ὁποίου χύνονται δεκαπέντε καταρράκται. Οἱ χοροὶ ἤρχισαν καὶ αἱ χορεύτριαι, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων διεκρίνομεν τὴν τῷ συζύγῳ μου προταθεῖσαν, ἐξετέλεσαν διαφόρους ὀρχήσεις συνισταμένας εἰς πηδήματα ἐπὶ τοῦ χόρτου καὶ εἰς κινήσεις τοῦ σώματος καὶ τῶν βραχιόνων. Εἰς τὸ τέλος τοῦ χοροῦ περιστρέφουσι πινάκιον ἐπὶ τῆς ἄκρας λεπτῆς ῥάβδου. Δύναμαι νὰ βεβαιώσω ὅτι οἱ χοροὶ οὗτοι ἀμυδρὰν μοὶ ἔδωκαν ἰδέαν περὶ τῶν χορῶν, οὓς τοσοῦτον ἐπιχαρίτως περιγράφουσιν οἱ ποιηταί, οἱ ὑμνήσαντες τὰς ὀρχήσεις τῶν Ἰνδῶν. Οἱ πλουσιώτεροι τῶν Ἰνδῶν εἶναι καθαροί, ἀλλ' οἱ πτωχοὶ εἶναι εἰς ἄκρον ῥυπαροί· σπανίως ἀλλάζουσιν ἐνδύματα, σπανίως ὡσαύτως πλύνονται.

Διαμείναντες δέκα ὅλας ἡμέρας ἐν Σκάρδῳ καὶ ἰδόντες ὅ,τι ἐνομίζομεν ἀξιοπερίεργον, ἀπεφασίσαμεν νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς Σριναγάρ, ἀλλὰ δι' ἄλλης ὁδοῦ μακροτέρας, ὁδοῦ ἐκτεινομένης παρὰ τὴν πετρώδη ὄχθην τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ.

(Ἕπεται τὸ τέλος.)

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΜΑΤΑΙΟΤΗΣ.

Ἀνέκδοτον ἀπόσπασμα ἐκ τῶν "Κυκνείων Περιπάτων".

Α'.

Ἡ μαύρη πτέρυξ τῆς νυκτὸς ἐπέρχεται ἠρέμα
Τὴν σκυθρωπὴν ὑρῆλιον μικρὸν νὰ βαυκαλίσῃ...
Πρὸς τὴν κοιλάδα τὴν τερπνὴν ἔσχατον ῥίπτει βλέμμα,
Πρὶν τὸ ζοφῶδες σκότος της εἰς πάντα ἐπιχύσῃ.

Ὠκεανοὶ ἀτέρμονες πνευμάτων ἀνθρωπίνων!
Τὰ ἔπαφρά σας κύματα σιγάσατε ὀλίγον...
Νὰ μὲ λικνίσουν ἄφετε! τοῦ βίου λήθην πίνων
Εἰς ῥέμβην θὰ παραδοθῶ... Τὰ πάντα φεῦ! ἐσίγων.

Ἡ αὖρα ἐχαιρέτιζε τὴν κοιμωμένην φύσιν
Κ' ἐπήρχετο ὁ Ζέφυρος τὴν χλόην νὰ θωπεύσῃ.
Τοῦ μουσηγέτου χαιρετῶν Ἀπόλλωνος τὴν δόσιν
Ἀφῆκα ἐν μου δάκρυον ἐπὶ τῆς γῆς νὰ ῥεύσῃ...

Ὦ χρόνε, χρόνε ἄστατε! τὸν κόσμον ποῦ κυλίεις;
Ποῦ φέρεις τὰς ἐλπίδας μας, τὰ ὄνειρα, τοὺς πόθους;
Τὸ τόξον σου τὸ φοβερόν, ὦ χρόνε, ποῦ τανύει;
... Ἀπάντησίν μου εὕρισκον τοῦ ῥύακος τοὺς ῥόθους...

Β'.

Θωπεύετε, φυλλώματα, τὴν μαύρην κεφαλήν μου·
Ναυβάτης φέρομαι ταχύς, στιγμαὶ ὀλίγαι μένουν...
Ἰτέαι καὶ κυπάρισσοι, δεχθῆτε τὴν πνοήν μου·
Θάνατον γλῶσσαι αὐχμηραὶ ὡς ἔχιδναι μὲ σαίνουν.

Εἰς σκιερὰ φυλλώματα καὶ ἡ διάνοιά μου
Παρὸν καὶ μέλλον λησμονεῖ, καὶ λαίλαπας καὶ στόνους.
Γλυκεῖά τις ἀνάμνησις πλανᾷ τὰ ὀθματά μου
Εἰς παρελθόντα θέλγητρα, παρῳχημένους χρόνους...

Γ'.

Οὕτω λοιπὸν ἡ ἄγκυρα τοῦ βίου μας ἡ μόνη
Βυθίζεται εἰς ἀχανοῦς, μακρᾶς θαλάσσης ἄμμον;
Ἡ στυγερὰ κλεψύδρα σου, ὦ χρόνε, θανατώνει
Καὶ φέρει μέσῳ κελαινῶν τοῦ Πλούτωνος θαλάμων.

Ἓν ἄνθος ἐξεφύλλισα, τὸ ἔρριψα μακράν μου,
Τὰ φύλλα ἔσυρε βορρᾶς· τὸ ἄνθος ἐμαράνθη·
Εἶδα νὰ μὲ ἀκολουθῇ τὴν τρέμουσαν σκιάν μου,
Καὶ τὴν σκιὰν ὁ θάνατος... Ἡρπάγησαν τὰ ἄνθη...

Οὕτως ἁρπάζονται σφοδρῶς αἱ ὧραι τῆς ζωῆς μας,
Οἱ μειδιῶντες χρόνοι μας, οἱ τόσον φαεινοί.
Φυλλορροεῖ τὸ δένδρον μας κ' εἰς τῆς ψυχρᾶς θανῆς μας
Τὸ θρύμμα, κόρη ἄπελπις, λυσίκομος θρηνεῖ!...

Δ'.

Τὸ ἅρμα σου τροχήλατον, ὦ χρόνε, ποῦ ἰθύνεις;
Τὸ σύρουσιν ὁ Θάνατος, ἡ Μοῖρα καὶ ἡ Λήθη·
Δὲν μᾶς ἀφίνεις τὴν ζωήν, σκληρέ, δὲν μᾶς ἀφίνεις·
Εἶσαι κωφός, ἀμείλικτος, δὲν ἔχεις οὖς καὶ στήθη...

Τοῦ βίου μας ἡ εὔθρυπτος καὶ σφαλερὰ σχεδία
Εἰς τὰς θαλάσσας ναυαγεῖ τοῦ πατροῦ θανάτου·
Ἐκεῖ τὰ πάντα σβέννυνται, καὶ βλέμμα καὶ καρδία,
Ἀπονεκροῦνται, σήπονται εἰς τὰ βασίλειά του...

Ε'.

Ἄξων τοῦ κόσμου! στρέφεσαι, ἀλλ' ἀγνοεῖς ποῦ τρέχεις·
Ψυχῆς στερεῖσαι καὶ ζωῆς... καὶ ὡς τυφλὸς βαδίζεις·
Εἰς τῆς ζωῆς τοὺς κλονισμοὺς καὶ τοὺς σεισμοὺς ἀντέχεις,
Καὶ ὅμως δὲν ἐλπίζεις!

ΣΤ'.

Κ' ἐγὼ ὀνειροπόλησα καὶ ἤλπισα καὶ εἶδα·
Ἦσαν τὰ πάντα μάταια· ἦσαν τὰ πάντα Φρῦναι!
Εἰς τῆς ζωῆς μας τὰς ῥοάς, εἰς κάθε της ῥανίδα
Εἶδα τὸ πᾶν σβεννύμενον — Ἀφροὶ τὰ πάντα εἶναι!

Κ' ἐγὼ ἠγάπησα ζωήν, ἐλπίδα καὶ ὀνείρους·
Κ' ἐγὼ ἐρέμβασα ποτὲ εἰς παρελθόντας χρόνους·
Κ' ἐγὼ εἰς τῆς κιθαρᾶς μου λυρογηθῆς τοὺς λήρους
Ὑμνῴδησα τοὺς ἔρωτας, τοὺς ἔρωτας καὶ μόνους.

Κ' ἐγὼ ὑπῆρξα ποιητής, πλὴν ποιητὴς ῥεμβήρης·
Πολλάκις ἀνεπόλησα, καὶ ἔψαλλα πολλάκις...
Καὶ ἀνεπαύθην εἰς βουνοὺς θερμῶν δακρύων πλήρης·
Ἀλλ' εἶδα νὰ καλύπτωμαι ὑπὸ ψευδοῦς φενάκης!

Ζ'.

Εἶναι ὁ βίος αἴνιγμα! Εἴν' αἴνιγμα ὁ βίος!
Βοῦμεν, παρερχόμεθα, τὸν κόσμον χαιρετοῦμεν,
Καὶ ἐρωτώμενοι συχνά, ὁ ἄνθρωπος ὁποῖος,
Τοὺς ὤμους μόνον σείομεν. Τί εἴμεθ' ἀγνοοῦμεν...

Ὕπνον βαρὺν κοιμώμεθα, κοιμώμεθα οἱ ἄνυποι·
Τὸν χρόνον νὰ φονεύσωμεν παντοίως προσπαθοῦμεν,
Κ' ἐκεῖνος εἰς τὴν ἄβυσσον μᾶς φέρει· οἷα πλάνη!
Μᾶς φέρει εἰς τὸν θάνατον, κ' ἡμεῖς τὸ λησμονοῦμεν!

Ἀνόητα μειράκια καὶ σκώληκες γελοῖοι,
Νομίζομεν ὅτι ἡμᾶς φοβεῖτ' ἡ εἱμαρμένη!
Εὐήθειες, βλάκες, χάσκανα· τοὺς ὀφθαλμοὺς καμμύει
Ἡ Μοῖρά μας· φωνάζομεν· ἀνάλγητος πλὴν μένει...

Ἀνάλγητος, ἀνάλγητος, ἀνάλγητος! κωφεύει,
Καθὼς τὸ μνῆμα τὸ βωβόν, ἢ τοῦ νεκροῦ ὁ λίθος...
Ἂς τρέχῃ πένης ὁ πτωχὸς θνητός, ἂς γυμνητεύῃ·
Δὲν τὴν μαλάσσουν δάκρυα· αὐτὴ δὲν ἔχει στῆθος!

Β. Μ. Π.

ΤΡΑΓΟΥΔΑ.

(Εἰς τὴν Κυρίαν Λ. ἐν Κηφισιᾷ).

Ἀνοιξε κόρη τοῦ χωριοῦ τὰ ῥοδινά σου χείλια,
μὲ τὴ γλυκεία σου τὴ φωνὴ νανούρισε τὴν πλάσι,
Τραγούδα, κι' ἀπὸ ζήλια,
τ' ἀηδόνι θὰ σωπάσῃ!

Στὸ μαγικό σου πρόσωπο ῥοδόκρινα θ' ἀνθίσουν,
κι' ὅλα τῆς γῆς τὰ λούλουδα τὰ μοσχομυρισμένα
θὲ νὰ φυλλορροήσουν
μπροστά σου ἕνα ἕνα!

Θὲ νὰ στορπίζουν φωτειναῖς τὰ μάτια σου ἀχτίδες,
καὶ στὸν κατάστερ' οὐρανὸ ἂν τύχῃ κι' ὑψωθοῦνε,
ὡσὰν χρυσολαμπίδες,
τ' ἀστέρια θὰ σβυσθοῦνε!

Τὴν ὥρα ποῦ θὰ τραγουδῇς, τὰ ἑξέπλεκα μαλλιά σου
θὰ λούζῃ μέσα σε μοσχιαῖς τὸ μυρωμέ ν' ἀγέρι,
καὶ τὴ γλυκειὰ λαλιά σου
θὰ σπρώξῃ σ' ἄλλα μέρη...

Ἄνοιξ' ἀηδόνι τοῦ χωριοῦ τὰ ῥοδινά σου χείλια,
κ' ἕνας τρελλὸς τραγουδιστὴς μπροστά σου θὰ σωπάσῃ.
τραγούδα, κι' ἀπὸ ζήλια
τὴ λύρα του θὰ σπάσῃ!...

Δημ. Κόκκος.

Ο ΠΡΙΓΚΗΨ ΦΡΙΔΕΡΙΚΟΣ ΚΑΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΠΡΩΣΣΙΑΣ.

Κατ' αὐτὰς ἀπεβίωσεν αἴφνης ἐν τῇ παρὰ τὸ Βερολῖνον ἐπαύλει του ὁ πρίγκηψ Φριδερῖκος Κάρολος τῆς Πρωσσίας, ἀνεψιὸς ἐξ ἀδελφοῦ τοῦ γηραιοῦ αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας. Ὁ πρίγκηψ Φριδερῖκος Κάρολος, ὁ γνωστὸς γενόμενος ἐν τῷ μεγάλῳ γαλλοπρωσσικῷ πολέμῳ ὡς τροπαιοῦχος νικητής, ἐγεννήθη τῇ 20 Μαρτίου τοῦ ἔτους 1828. Παιδεύθεν ἤδη ἐδείκνυε μεγάλην κλίσιν πρὸς τὰ στρατιωτικά, ὅλαι αἱ μελέται αὐτοῦ ἀρχῆθεν ἔτεινον εἰς τὴν στρατιωτικὴν αὐτοῦ μόρφωσιν. Ἤδη ἐν ἔτει 1848, μόλις εἰκοσαετὴς ὁ πρίγκηψ ἐποίησε τὴν πρώτην ἐκστρατείαν του ὑπὸ τὸν πεπειραμένον στρατάρχην Βράγγελ, ὅστις ἰδιαζόντως τὸν ἐξετίμα καὶ τὸν ἐπροστάτευεν. Ἐν ἔτει 1849 εὑρίσκετο ἐν Βάδῃ καὶ ἐν συμπλοκῇ τινι πρὸς τοὺς ἐπαναστάτας ἔλαβε τὴν πρώτην πληγήν του, εἰς τὸν ὦμον. Τῷ 1854 ὁ πρίγκηψ ἦτο ἤδη ὑποστράτηγος, καὶ τοῦτο οὐχὶ τοσοῦτον ἕνεκα τῆς πρὸς τὴν βασιλεύουσαν οἰκογένειαν συγγενείας του, ὅσον ἕνεκα τῶν εὑρειῶν αὐτοῦ στρατιωτικῶν γνώσεων καὶ τῆς ἀνδρείας του. Ἐν τῷ κατὰ τῆς Δανίας πολέμῳ ἠνδραγάθησε τὸ πρῶτον ποιήσας ἔφοδον κατὰ τῶν ὀχυρωμάτων τῶν Δανῶν καὶ κυριεύσας αὐτά. Ἐν ἔτει 1866 ἐν τῷ μεταξὺ Αὐστρίας καὶ Πρωσσίας πολέμῳ ὁ πρίγκηψ ἔλαβεν ἐνεργὸν μέρος καὶ διεκρίθη ἰδίως κατὰ τὴν ἀποφασιστικὴν μάχην τῆς Σαδόβας. Ὅπου ὅμως ἰδίως ἐφάνη ἡ ἀξία του ἦτο ἐν τῷ γαλλοπρωσσικῷ πολέμῳ τοῦ ἔτους 1870, ἐν ᾧ διευθύνων τὸ α'. σῶμα τοῦ στρατοῦ ἐνίκησε τὰς περιφανεῖς νίκας τῆς Βιομβίλλης, τῆς Γραβελλόττης, τοῦ Σαίν-Πριβᾶ καὶ τῆς Ἁγίας Μαρίας, ἃς ἐπεσφράγισε κυριεύσας τὸ ὀχυρώτατον Metz καὶ ἀναγκάσας τὸν Γάλλον στρατάρχην Βαζαινε νὰ παραδοθῇ μετὰ τῶν 150 χιλιάδων ἀνδρῶν του. Ὁ πρίγκηψ ἐγκαταλείπει τέσσαρα τέκνα, ἕνα μὲν υἱὸν καὶ τρεῖς θυγατέρας, καὶ τὰς τρεῖς ὑπανδρευμένας· ὁ υἱός του, γεννηθεὶς ἐν ἔτει 1865, Φριδερῖκος Λεοπόλδος τὸ ὄνομα, σπουδάζει τὰ νῦν ἐν Βόννῃ.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ MANTEUFFEL.

Δύο ἡμέρας μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τοῦ πρίγκηπος Φριδερίκου Καρόλου, ἡ Πρωσσία ἀπώλεσε διὰ τοῦ θανάτου καὶ ἕτερον στρατηγόν, τὸν ὑπερεβδομηκοντούτη MANTEUFFEL, στρατιωτικὸν διοικητὴν τῶν ἐπαρχιῶν Ἀλσατίας-Λορραίνης. Εἰς ὅλους τοὺς πολέμους τῆς Πρωσσίας κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας ὁ ἀκάματος οὗτος στρατιώτης ἔλαβε μέρος, ἰδίως δὲ εἰς τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Γαλλίας, ἐν ᾧ ὡς διοικητὴς τοῦ νοτίου στρατοῦ μεγάλην ἐπεδείξατο σύνεσιν καὶ στρατηγικὴν ἱκανότητα. Ἐπελθούσης τῆς ἀνάγκης νὰ διοικηθῶσιν αἱ νέαι τῆς Γερμανίας ἐπαρχίαι ὑπὸ ἀνδρὸς νοήμονος καὶ πολιτικοῦ, ἡ ἐκλογὴ ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ δαφνοστεφοῦς στρατάρχου, ὅστις ἀπὸ τοῦ ἔτους 1879 ἐκυβέρνησεν ὡς ἀντιβασιλεύς, ἔχων πάντοτε ὑπ' ὄψιν τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος καὶ ὡς ἐκ τούτου ὀλίγον ἀγαπητὸς γενόμενος παρὰ τῷ γαλλικῷ πληθυσμῷ τῶν δύο ἐκείνων ἐπαρχιῶν.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

Πρό τινων ἡμερῶν ἐγένετο ἐν τῇ Γαλλικῇ Ἀκαδημίᾳ μετὰ μεγάλης ἐπισημότητος ἡ ὑποδοχὴ τοῦ διαπρεποῦς ἱστοριογράφου Duruy ὡς Ἀκαδημαϊκοῦ. Ὁ λόγος οὗτος Γάλλος, ὅστις ὑπῆρξε καὶ ἐπὶ τῆς δευτέρας αὐτοκρατορίας ὑπουργὸς τῆς δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, ἐξελέγη μέλος τῆς γαλλικῆς Ἀκαδημίας εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀποθανόντος ἱστορικοῦ Mignet. Ὁ λόγος τοῦ νέου Ἀκαδημαϊκοῦ ἦτο ἀληθὲς ἀριστούργημα καὶ ἐχειροκροτήθη ἐνθουσιωδῶς παρὰ τοῦ πολυπληθοῦς ἀκροατηρίου, ἐν ᾧ διεκρίνοντο τὰ ἐξοχώτερα πρόσωπα τῆς γαλλικῆς πρωτευούσης. Ἀναγνώσαντες αὐτὸν εὕρομεν περικοπήν, ἣν κρίνομεν εὔλογον νὰ μεταφράσωμεν ἐνταῦθα, διότι εἶναι εἶδος ἀξιώματος. Ὁμιλῶν περὶ τῆς μελέτης τῆς ἱστορίας ὁ Duruy εἶπεν·

"Ἡ μελέτη τῆς ἱστορίας κατευνάζει τὸ ἀνυπόμονον τῶν ἀνθρώπων, ἀποδεικνύουσα ὅτι ὁ χρόνος εἶναι ὁ μέγας ἐργάτης τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων· ἀποδιώκει δὲ τοὺς παιδαριώδεις φόβους, ἐκθέτουσα ἡμῖν τὸν βίον ἀνδρῶν ἀγωνιούντων καὶ μὴ καταβληθέντων ὑπὸ τῆς φοβερᾶς πάλης. Ἡ ἱστορία μᾶς διδάσκει νὰ κρίνωμεν τοὺς ἀνθρώπους λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὴν χώραν ἐν ᾗ διέμενον, καὶ τὸν κύκλον, ἐν ᾧ συνανεστρέφοντο, καὶ φανεροῦ ἡμῖν τὴν ὕπαρξιν ἐν τῷ ἠθικῷ κόσμῳ τάσεων, πρὸς ἃς ὁ σοφὸς δέον νὰ στρέψῃ τὸν νοῦν του, ὅπως ὁ ἔμπειρος κυβερνήτης πλοίου διευθύνει αὐτὸ ἡσύχως πρὸς τὸν ἀσφαλῆ λιμένα."

Ἐλάβομεν κατ' αὐτὰς φυλλάδιον περιέχον ὡραίαν ἀνάλυσιν τοῦ δραματικοῦ ποιήματος τοῦ κ. Κλέωνος Ραγκαβῆ "Ἡ Θεοδώρα", ἀναγνωσθεῖσαν εἰς τὴν εὐρεῖαν αἴθουσαν τῆς ἐν Πέστῃ Λέσχης τῆς δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως ὑπὸ τοῦ λογίου καὶ φιλέλληνος Οὐγγρου καθηγητοῦ κυρίου Ἰωάννου Τέλφυ. Ἡ Θεοδώρα τοῦ κυρίου Κλέωνος Ῥαγκαβῆ δικαίως εἵλκυσε τὴν προσοχὴν τοῦ φιλολογικοῦ κόσμου, διότι εἶναι πόνημα γεγραμμένον μετὰ πολλῆς τῆς ἐμβριθείας καὶ ἱστορικῆς ἀληθείας. Ὁ σοφὸς Ἑλληνιστὴς κ. Τέλφυς ἐξέθηκεν ἐν πρώτοις τὴν πλοκὴν τοῦ ὁμωνύμου δράματος τοῦ Γάλλου δραματουργοῦ Β. Σαρδοῦ, κατόπιν δὲ περιέγραψε διὰ μακρῶν πάντα τ' ἀφορῶντα τὸ Ἑλληνικὸν ποίημα, ἀποδείξας αὐτὸ ἀνώτερον τοῦ δράματος, περὶ οὗ τοσοῦτος ἐγένετο ἐν Γαλλίᾳ θόρυβος. Ὁ ἐμβριθὴς λόγος τοῦ κ. Τέλφυ μετεφράσθη γαλλιστὶ καὶ ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ "Διεθνεῖ Ἐπιθεωρήσει" ἐγκρίτῳ Περιοδικῷ ἐκδιδομένῳ ἐν Φλωρεντίᾳ.

ΩΡΑΙ ΣΧΟΛΗΣ.

Αἴνιγμα 330.

Φέρω στοιχεῖα τέσσαρα
Καὶ δύο συλλαβάς·
Πλάσμα εἰμὶ ἐξαίρετον,
Πολλάκις θαυμαστόν.
Ἀλλ' ἂν τὸ δεύτερόν μου
Στοιχεῖον ἀφαιρέσῃς,
Καίτ' ἀφανὴς ἐμπρός σου
Ἴσταμαι σύντροφός σου.
Οὐδεὶς ποτε μὲ βλέπει,
Ἄνευ ἐμοῦ οὐδὲν ἐν γῇ
Νὰ ζήσῃ τέλος εἰμπορεῖ.
Τὰ ὕψη πελαγοδρομῶ·
Εἰπέ μοι, φίλε, τίς ἐγώ;

Γρ. Γ. Δρόσος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

Αἴνιγμα 331.

Τὸ πρῶτον εἶναι πρόθεσις,
Τὸ δεύτερον μικρόν τι ὄν
Καὶ σχήματος σφαιροειδοῦς,
Τροφῆς σου πάντοτε κοινόν.
Ἐὰν τὰ δύο μου εἰς ἕν,
Φίλε, ἐκὼν συνδέσῃς,
Ἐντέχνως δὲ καὶ παρευθὺς
Τὸν τόνον μεταθέσῃς,
Εἰς οἴκους μὲ εὑρήσεις
Κ' εἰς θέατρα ἐπίσης.

Ὁ αὐτός

Αἴνιγμα 332.

Ἐν τῇ θαλάσσ' εὑρίσκομαι,
κ' ἐν τῇ ξηρᾷ ἐπίσης·
Ἄνευ ἐμοῦ τὰ ἔμψυχα
δὲν ἔπλασεν ἡ φύσις.
Τρία δὲ μόνον γράμματα
ἂν δυνηθῇς νὰ εὕρῃς,
Τὸ ὄνομά μου δύνασαι
ἀμέσως νὰ ἠξεύρῃς.
Ἂν δ' ἓν ἐκ τῶν ψηφίων μου
θελήσῃς ν' ἀφαιρέσῃς,
Τετράπουν ζῶον πάραυτα
θὰ μὲ ἀποκαλέσῃς.

Ἀγγελική Μακρῆ, ἐν Σμύρνῃ.

Πρόβλημα 333.

***** — Ἀρχαῖος Στρατηγός.
**** — πόλις τῆς Ἀμερικῆς.
*** — ἀντωνυμία.
** — τροφὴ συνήθης.
* — στοιχεῖον ἀλφαβήτου.

Πρόβλημα 334.

ἀ	φεύ	θο	δό	κνα	τε	ρε	καὶ
πεν	ξαν	δι	γε	φο	τὴν	τέ	θρη
ρας	πάν	μου	καὶ	τε	νῶ	λους	μέ
κό	ρι	τὴν	κι	στί	τοὺς	ἦ	ρε
τα	θὰ	ἀ	νοί	δεις	τᾶ	νοι	φί
στε	μη	κῆς	πα	καὶ	χοι	χαι	χοι
λι	τρὶ	ἐλ	τε	λαγ	ἀ	δα	φεύ
τὴν	ὁ	χο	δα	πί	γε	με	πο

Ν.

ΛΥΣΕΙΣ.

Αἰνίγματος 323.

Χρόνος.

Αἰνίγματος 324.

Χειμών.

Αἰνίγματος 325.

Φῶς-φόρος.

Προβλήματος 326.

9 + 3 = 12
15 — 3 = 12
36 : 3 = 12
4 × 3 = 12
64.

Προβλήματος 327.

Ἐν τῇ κρύπτῃ ἦσαν 272,09 δραχμαί,
αἱ δὲ κλαπεῖσαι 72,09 -

Προβλήματος 328.

Θ Ε Σ Σ Α Λ Η
η δ υ ι κ α τ
ρ η κ ω ρ ο τ
Ἀ Θ Η Ν Α Ι Α

Προβλήματος 329.

Ἡ συκοφαντία ὁμοιάζει τὸν ἄνθρακα, ὅστις ἀνημμένος μὲν καίει, ἐσβεσμένος δὲ ῥυπαίνει.

Ἔλυσαν. Τὰ 296 α'. καὶ β'. ὁ κ. Π. Σπῖνος ἐν Θεσσαλονίκῃ· τὰ 296 α'. καὶ β'., 298, 299, 301 καὶ 302 ὁ κ. Πασχάλης Χ. Παπάζογλους ἐν Σουφλίῳ· τὰ 295—297 καὶ 299 ὁ κ. Β. Λαγᾶς ἐν Κωνσταντινουπόλει· τὰ 298 ὁ κ. Ἀλέξανδρος Λ. Γιαλούσης ἐν Τεργέστῃ· τὰ 296 α'. καὶ β'., 299, 305, 306, 309, 318 καὶ 319 ὁ κ. Β. Ε. Βασιλᾶς ἐν Τεργέστῃ· τὰ 305, 306 ἡ Κα Γίβσωνος ἐν Swaynesthorpe (Ἀγγλίας)· τὰ 300 καὶ 301 ὁ κ. Α. Μ. ἐν Ταϊγανίῳ· τὸ 311 ὁ κ. Οἰκονομόπουλος ἐν Ῥενίῳ· τὸ 312 ὁ κ. Γρ. Γ. Δρόσος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ· τὰ 326 καὶ 327 ὁ κ. Κίμων Κοντουμᾶς ἐν Ζυρίχῃ· τὰ 326 καὶ 329 ἡ Κα Μαρία Χ. Δασκαλάκη ἐν Σμύρνῃ.

ΤΙΜΗ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΕΩΣ 50 ΦΟΙΝ. ΤΟΝ ΣΤΙΧΟΝ. — ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ELSTER-STRASSE 41. LEIPZIG.

ΕΣΠΕΡΟΣ.

Σύγγραμμα περιοδικὸν μετὰ εἰκόνων ἐκδιδόμενον ἐν ΛΕΙΨΙΑι τῇ 1/13 καὶ 15/27 ἑκάστου μηνός.

Τιμὴ ἐτησία προπληρωτέα φράγκα 40 (= μάρκαι 32 = ῥούβλια 16).
Τιμὴ καταχωρίσεων δι' ἕκαστον στίχον φοίνικ. 50.

ΤΟ ΕΤΟΣ ΤΟΥ ΕΣΠΕΡΟΥ ΑΡΧΕΤΑΙ ΤΗι 1/13 ΜΑΙΟΥ.

ΕΠΙΣΤΑΣΙΑΙ ΤΟΥ ΕΣΠΕΡΟΥ.

ΑΘΗΝΑΙ, ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ· κλ. Κάρολος Μπέκ, βιβλιοπώλης. **ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ**· κ. Πέτρος Μ. Γκεντιλίνης. **ΠΑΤΡΑΙ**· κ. Παυσανίας Χοϊδᾶς.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ καὶ ἡ λοιπὴ **ΑΙΓΥΠΤΟΣ**· κ. Πέτρος Σαράντης, Βιβλιοπωλεῖον "Ὁ Φοῖνιξ" ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ· κ. Ἰωάννης Παπᾶς, βιβλιοπώλης. **ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΙΣ**· κ. Γεώργιος Τσούντας, ἰατρός. **ΣΜΥΡΝΗ**· κκ. Δεκίπρης καὶ Σα. καὶ κ. Φρ. Σαρίκας. **ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ**· κ. Σ. Γράσσος, βιβλιοπώλης. **ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΙΣ**· κ. Κωνστ. Κυριαζῆς. **ΣΕΡΡΑΙ**· κ. Κ. Χόνδρος. **ΚΑΒΑΛΑ**· κκ. Α. Γ. Κούζης καὶ Σα. **ΜΥΤΙΛΗΝΗ**· κ. Ξενοφῶν Γκορτζιώτης. **ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΑ**· Αἴδεσ. Ἀνανίας Ἀλεξανδρίδης. **ΣΑΜΟΣ**· κ. Σταματιάδης, ἔφορος τῆς Σαμιακῆς Βιβλιοθήκης. **ΒΗΡΥΤΤΟΣ**· κ. Χρ. Χριστοφόρου. **ΑΜΙΣΟΣ**· κ. Κ. Λαναρᾶς, ἰατρός. **ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ ΚΡΗΤΗΣ**· κ. Ἀπ. Ξενουδάκης. **ΡΟΔΟΣ**· κ. Μ. Μαλλιαράκης. **ΙΩΑΝΝΙΝΑ**· κ. Γ. Β. Λάππας. **ΛΕΥΚΩΣΙΑ** καὶ **ΛΕΜΗΣΣΟΣ** Κύπρου· κ. Π. Δ. Παπαδάκης. **ΛΑΡΝΑΞ**· κ. Ἰωάννης Πιερίδης.

ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΝ· κ. Ἀριστόδημος Α. Βοσκώφ. **ΙΒΡΑΙΛΑ**· κ. Ἰωάννης Α. Βοσκώφ. **ΤΟΥΡΝΟ-ΜΑΓΟΥΡΕΛΟΝ**· κ. Τηλέμ. Παπάζογλους. **ΚΟΡΑΒΙΑ, ΠΙΚΕΤΟΝ, ΚΑΡΑΚΑΛ** καὶ **ΚΡΑΙΟΒΑΝ**· κ. Νικόλαος Καραβίας. **ΚΑΛΑΦΑΤΙΟΝ**· κ. Μ. Σιμωνίδης. **ΓΙΟΥΡΓΕΒΟΝ**· κ. Νικόλ. Κ. Πεταλᾶς. **ΓΑΛΑΖΙΟΝ**· κ. Ἀχιλλεὺς Α. Βοσκώφ.

ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΙΣ· κ. Ἰάκωβος Μάνος, ἰατρός. **ΜΟΣΧΑ**· κ. Γρηγ. Ι. Ροσσόλυμος. **ΟΔΗΣΣΟΣ**· κ. Ἰ. Κομποθέκρας. **ΤΑΓΑΝΙΟΝ**· κ. Δημ. Δ. Ἀλεξόπουλος. **ΡΟΣΤΟΒΙΟΝ**· κ. Στέφ. Λοβέρδος. **ΓΕΙΣΚ**· κ. Π. Α. Ἀξιώτης. **ΝΙΚΟΛΑΙΕΦ**· κ. Θεόδωρος Λυκιαρδόπουλος. **ΒΕΡΔΙΑΝΣΚΑ**· κ. Νικ. Κ. Μουσούρης. **ΙΣΜΑΗΛΙΟΝ**· κκ. Ἀδελφοὶ Κωνσταντινίδαι. **ΚΙΣΝΟΒΙΟΝ**· κ. Α. Καρβούνης. **ΠΟΤΙΟΝ**· κ. Περικλῆς Ν. Κομηλιάδης.

ΠΑΡΙΣΙΟΙ· κ. Θεμιστοκλῆς Πετροκόκκινος.
ΜΑΣΣΑΛΙΑ· κ. Π. Ἐκιντζόγλου.
ΛΟΝΔΙΝΟΝ· κ. Σ. Παπαντωνόπουλος. **ΛΙΒΕΡΠΟΥΛ**· κ. Γ. Θ. Σκρινῆς.
ΡΟΥΣΤΣΟΥΚΙΟΝ Βουλγαρίας· κ. Σταῦρος Χριστοδουλίδης.
ΤΕΡΓΕΣΤΗ· κ. Π. Περβάνογλους. **ΚΑΛΚΟΥΤΤΑ** κ. Γ. Μικώνιος.
ΝΕΑ-ΥΟΡΚΗ· κ. Δημ. Ν. Μπότσης, γενικὸς πρόξενος τῆς Ἑλλάδος.

Εἰς τὰ μέρη, ἔνθα δὲν ἐσυστήθησαν ὁριστικῶς ἐπιστασίαι, οἱ βουλόμενοι δύνανται νὰ γείνωσι συνδρομηταὶ ἐπὶ προκαταβολῇ τῆς ἐτησίας συνδρομῆς, ἀποτεινόμενοι εἴτε κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν διεύθυνσιν (ELSTER-STRASSE No. 41) ἐν ΛΕΙΨΙΑι, εἴτε εἰς τὰ οἰκεῖα ταχυδρομικὰ γραφεῖα, τῆς διευθύνσεως τοῦ Ἑσπέρου συνεννοηθείσης περὶ τούτου μετὰ τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως τῶν γερμανικῶν Ταχυδρομείων. Τὸ φύλλον ἀποστέλλεται ἐλεύθερον ταχυδρομικῶν τελῶν.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΤΟΥ ΕΣΠΕΡΟΥ. ELSTER-STRASSE No. 41. LEIPZIG.

ΤΟ ΠΕΡΙΚΑΛΥΜΜΑ ΤΟΥ ΕΣΠΕΡΟΥ.

Ἕκαστον τῶν κομψῶν τούτων καὶ ἐπιχρύσων περικαλυμμάτων τιμᾶται μαρκῶν 5 (ἤτοι φράγκων 6.25) καὶ ἀποστέλλεται ἐλεύθερον ταχυδρομικοῦ τέλους.

☞ Ἐπειδὴ κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τινὲς τῶν Κυρίων συνδρομητῶν ἠμέλησαν νὰ ἐμβάσωσι τὸ τίμημα τῶν παραγγελθέντων περικαλυμμάτων, καὶ ὡς ἐκ τούτου προέκυψεν ἐπαισθητὴ ζημία, ἡ Διεύθυνσις ἔλαβε τὸ γενικὸν μέτρον νὰ μὴ ἀποστέλλῃ τοῦ λοιποῦ ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει περικάλυμμα ἄνευ τῆς προκαταβολῆς τοῦ τιμήματος αὐτοῦ.

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

ΕΚΑΒΗ

μετὰ ψυχαγωγίας ἐξ ἰδιογράφου

ΛΑΜΠΡΟΥ ΤΟΥ ΦΩΤΙΑΔΟΥ

καὶ νεωτέρων ἐξηγητικῶν σχολίων καὶ σημειώσεων

ὑπὸ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Γ. ΔΟΣΙΟΥ. Δ. Φ.

(Μετὰ εἰκόνος τοῦ Λάμπρου Φωτιάδου)

—

ΕΝ ΓΑΛΑΖΙΩι
1884.

ΜΙΛΤΩΝΟΣ

ΑΠΟΛΕΣΘΕΙΣ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ

ἔμμετρος μετάφρασις

Ἀλεξάνδρου Σ. Κάσδαγλη.

Ἔκδοσις πολυτελὴς μετὰ εἰκόνων

ὑπὸ

Gustave Doré.

Ἐν Λειψίᾳ
1884.
W. DRUGULIN.

Ἐκδίδεται κατὰ τεύχη· τιμὴ ἑκάστου τεύχους μάρκαι 2.

Διευθυντὴς καὶ ἐκδότης· Δρ. Ι. ΠΕΡΒΑΝΟΓΛΟΣ ἐν ΛΕΙΨΙΑι. ELSTER-STR. 41.

Χαρτοπωλεῖον· Β. ΣΙΓΙΣΜΟΥΝΔΟΥ ἐν Βερολίνῳ, Φραγκοφόρτῃ καὶ Λειψίᾳ. — Τύποις· Γ. ΔΡΟΥΓΟΥΛΙΝΟΥ ἐν Λειψίᾳ.